

Leg. 257.

S p r a w o z d a n i e

komisyi administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej dla Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 15. października 1884 uchwalił Sejm wezwanie do c. k. Rządu o przedłożenie projektu ustawy zmieniającej ustawodawstwo obecne o szkodach wyrządzonych przez zwierzynę drapieżną.

Tymczasem c. k. Rząd na sesyi r. 1886 przedłożył projekt do ustawy zmieniającej niektóre postanowienia prawne o wykonywaniu prawa polowania, dotyczący głównie wydzierżawienia polowań gminnych.

Projekt ten z pewnemi zmianami uchwalony został na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1887 lecz dotychczas nie otrzymał Najwyższej sankcyi.

Razem z powyższą uchwałą polecono Wydziałowi krajowemu, aby po dokładnem zbadaniu stosunków i potrzeb gospodarstwa łowieckiego w kraju, poddał rewizyi obowiązujące obecnie dotyczące ustawy i przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej

Dodatkowo podczas tejże samej sesyi, z powodu, że uchwalony pod dniem 19. stycznia 1886 projekt ustawy o kartach i certyfikatach myśliwskich nie otrzymał Najwyższej sankcyi uchwałą z dnia 24. stycznia 1887. Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi przedłożył projekt do ustawy o wprowadzeniu kart i certyfikatów myśliwskich, o ile możności razem z projektem do ustawy łowieckiej.

W wykonaniu powyższych poleceń Wydział krajowy przy sprawozdaniu z dnia 4. listopada 1887 przedłożył projekt ustawy łowieckiej, obejmujący całość przedmiotu z uwzględnieniem wniosków posła Abrahamowicza o wprowadzeniu kart i certyfikatów myśliwskich, które to sprawozdanie przez komisję administracyjną zatwierdzone nie zostało.

Tymczasem c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie z dnia 31. stycznia 1888 L. 12.872 zakomunikowało Wydziałowi krajowemu, a ten następnie komisyi administracyjnej sejmowej ogólne uwagi c. k. Ministerstwa rolnictwa względem wypracowanego przez Wydział krajowy projektu ustawy łowieckiej.

C. k. Ministerstwo nie wdając się w rozpoznawanie szczegółów oświadczyło, że nie uważa reformy obowiązującej całe ustawodawstwo łowieckie ani za konieczną ani za stosowną, chociaż nie zapoznaje, że poszczególne postanowienia obecnie obowiązujących przepisów łowieckich wymagają rozpatrzenia i ulepszenia. Wskutek tego c. k. Ministerstwo oświadcza, że sukcesywnie wnosić będzie do Sejmów krajowych przedłożenia (i jedno z takich wniosło już do Sejmu tutejszego w r. 1866) o zmianę niektórych postanowień prawnych co do wykonywania

prawa polowania. W końcu c. k. Prezydium Namiestnictwa oświadczyło, że odpowiadałoby to tendencjom c. k. Rządu, aby reprezentacya kraju na razie zaniechała uregulowania całego kompletu postanowień o łowiectwie.

Już po zamknięciu sesji sejmowej w r. 1888, na której ustawa łowiecka nie weszła na porządek dzienny, c. k. Prezydium Namiestnictwa w odezwie z dnia 7. października 1888 L. 10.726 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że p. Minister rolnictwa zmienia swoje poprzednio wypowiedziane poglądy i nie będzie stawiać przeszkód dążeniom do reformy ustawodawstwa łowieckiego za pomocą nowej jednolitej ustawy, lecz tam tylko, gdzie reprezentacya krajowa stanowczo się oświadczy za wydaniem jednolitej ustawy łowieckiej, i na ten wypadek c. k. Rząd gotów będzie wziąć udział w opracowaniu podobnej ustawy i zawiązać rokowania z Wydziałem krajowym, aby przedłożyć Sejmowi projekt oparty na porozumieniu się c. k. Rządu z Wydziałem krajowym.

Wskutek podobnego oświadczenia Wydział krajowy sprawę tę przedłożył Wysokiemu Sejmowi, który pod d. 12. listopada 1889 uchwalił oświadczyć c. k. Rządowi swoje zdanie, „że uznaje za potrzebne wydanie dla naszego kraju jednolitej ustawy łowieckiej obejmującej całość przedmiotu.”

W następstwie tego c. k. Rząd po wysłuchaniu opinii fachowej ankiety jako też zdania Wydziału krajowego wniósł projekt do ustawy łowieckiej, który uchwałą Sejmu przydzielony został komisji administracyjnej do sprawozdania.

Patent 28. Intego 1786 jako też późniejszy z 7. marca 1849, rozp. Minist. z 31 lipca 1849 i z 15. grudnia 1852 są podstawą ustawodawstwa łowieckiego w Austrii. Z postępem gospodarstwa myśliwskiego i wzrastającym zainteresowaniem się dla tego działu kultury krajowej uznano w wielu krajach austriackich potrzebę zmiany lub uzupełnienia istniejących dawnych przepisów i zastosowania ich do dzisiejszych stosunków. Sejm czeski uchwalił jednolitą ustawę łowiecką w r. 1866, częściowe ustawy mają: Szląsk, Austria dolna, Styrya, Morawa, Kraina i Tyrol; w Węgrzech uchwalono ustawę łowiecką w r. 1883.

W naszym kraju ograniczono się dotychczas do uchwalenia przepisów dotyczących ochrony niektórych zwierząt i ptaków i zakazu polowania w pewnym czasie, mianowicie w ustawach z 29. lipca 1869, z 21. grudnia 1874 i z 31. stycznia 1875. Czy zachodzi potrzeba wydania teraz jednolitej ustawy łowieckiej? Na to pytanie odpowiadają kilka razy powzięte uchwały w tym kierunku Wysokiego Sejmu, opinia powołanej przez Wydział krajowy fachowej ankiety jak również rozliczne głosy w kraju i petycje wielu gmin o zmianę dzisiejszych przepisów.

Nie ulega wątpliwości, że uchwalenie ustawy łowieckiej opartej na zasadach zupełnej słuszności nie jest łatwe, albowiem wkracza w stosunki prawno-prywatne, dotyka nader drażliwej kwestyi odszkodowania, w kraju w którym polowanie nie może być jeszcze uważane ani dla wydzierżawiającego, ani też dla dzierżawcy jako źródło dochodu, gdzie ochrona zwierzyny pozostawia bardzo wiele do życzenia, a poszanowanie własności zwierzyny mało uznawane.

W tych warunkach wprowadzenie ustawy łowieckiej musi napotkać na trudności, ale z drugiej strony unormowanie istniejących jako też uchwalenie nowych postanowień, które z doświadczenia w innych krajach okazały się pożytecznymi, jest pożądane dla podniesienia łowiectwa i ustalenia stosunków w tym dziale gospodarstwa krajowego jak również dla wyjaśnienia niektórych wątpliwości.

Projekt rządowy ustawy łowieckiej obejmuje wszystkie działy łowiectwa i znosi dotychczasowe przepisy i postanowienia.

Ze stanowiska formalnego przedstawia się tenże projekt jako jednolita kodyfikacya całego prawnego przedmiotu odnoszącego się do łowiectwa ze stanowiska materalnego, zaś jako powtórzenie i dalszy rozwój dotychczas istniejących łowieckich zasad prawnych a poczęści jako reforma tychże.

Z nowych postanowień zawartych w projekcie zasługują na wzmiankę:

Określenie pojęcia prawa polowania, wyliczenie zwierząt, na które polować wo no, rozszerzenie uprawnienia do samodzielnego polowania, oznaczenie i zgłoszenie okręgów na czas trwania dzierżawy, sposób uregulowania gruntów otoczonych (enklaw), dalej postanowienia dotyczące się wydzierżawienia polowań gminnych i zmian w posiadaniu gruntów w czasie dzierżawy polowania, oznaczenie czasu ochronnego w drodze rozporządzenia, przepisy co do ochrony kultury krajowej przeciw nadmiernemu rozmnożeniu się zwierzyny, uregulowanie prawa zabijania szkodliwej zwierzyny, wreszcie postanowienia odnoszące się do wynadgradzania szkód wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę łowną. Projekt ustawy łowieckiej składa się z pięciu głównych rozdziałów, z których pierwszy: §§. 1 do 33 odnosi się do prawa polowania i wykonywania tegoż, drugi: §§. 34 do 61 zawiera postanowienia policyi łowieckiej, trzeci: §§. 62 do 78 zarządzenia co do szkód wyrządzonych przez polowanie i zwierzynę, czwarty: §§. 79 do 83 ogólne postępowanie o władzach, wreszcie piąty rozdział: §§. 84 do 92 tyczy się przekroczeń i kar.

Komisya administracyjna, biorąc za podstawę obrad projekt rządowy, przyjmuje w załączonym projekcie ten sam podział. Ze względu na obszerny materiał i szczegółowe a bardzo cenne uwagi dołączone do projektu rządowego, które zawierają tak opinie wszystkich dotychczasowych ankiet fachowych i Wydziału krajowego, jakoteż spostrzeżenia z rezultatu ustaw łowieckich wprowadzonych w innych krajach koronnych, komisya administracyjna nie chcąc powtarzać wszystkich tamże przytoczonych motywów ogranicza się do uzasadnienia w ogóle przewodnich zasad projektu ustawy a szczegółowo tych paragrafów, które modyfikuje lub zmienia.

Projekt rządowy pomija zupełnie ingerencyę władz autonomicznych, chociaż łowiectwo należy do gospodarstwa krajowego i dotyczy majątku gmiu lub członków tychże.

Komisya administracyjna nie idzie tak daleko jak ustawa czeska, która wykonanie ustawodawstwa łowieckiego oddaje wyłącznie władzom autonomicznym, ale w myśl pierwotnego projektu Wydziału krajowego z r. 1887 jakoteż opinii Wydziału krajowego o dzisiejszym projekcie rządowym, proponuje pewną ingerencyę dla Wydziałów powiatowych mianowicie przy ustanowieniu okręgów dzierżawnych §§. 10 do 13, przy wydzierżawieniu §. 25, przy niektórych przepisach o ochronie zwierzyny §§. 45, 46 i 47 jako też przy postępowaniu o odszkodowaniach.

Znając różnorodne stosunki naszego kraju nie może komisya administracyjna doradzać wprowadzenia do ustawy łowieckiej większych atrybucyi dla autonomii lokalnej, proponowany jednak zakres działania uważa za minimum.

Dział I. Prawo polowania i jego wykonywanie.

A). Postanowienia ogólne.

Określenie pojęcia prawa polowania w §. 1. jest nowe i usuwa wszelką wątpliwość co do uprawnień z prawem polowania połączonych.

Przez wyliczenie zwierząt, na które polować wolno §. 2. zostało pojęcie prawa polowania należycie uzupełnione. Z wyjątkiem małych zmian proponowanych przez Towarzystwo łowieckie przy wyliczeniu zwierząt łownych, które komisya przyjmuje, cały podział zostaje jak w projekcie rządowym. Podział na zwierzynę łowną w przeciwstawieniu do nielownej jest zasadniczy i podstawą, na której się dalsze postanowienia ustawy opierają.

§. 3. „Prawo polowania jest przywiązane do własności gruntu“.

„Wykonanie tego prawa jest albo samodzielne albo ograniczone“.

Te postanowienia zawarte są we wszystkich znanych nam ustawach łowieckich jakoteż w dotychczas obowiązujących przepisach.

§. 4. przyjmuje jako minimum uprawniające do samoistnego polowania 115 hektarów analogicznie do dziś obowiązujących przepisów (200 morgów).

§. 5. projektu rządowego przyznaje samodzielne prawo polowania posiadaczom ogrodów albo parków, o ile są ogrodzone, jakoteż posiadaczom przestrzeni gruntowej otoczonej murem, kratą lub podobnym stałym urządzeniem. Komisya administracyjna zgodnie z opinią Towarzystwa łowieckiego przysłała do przekonania, że zastrzeżenie samodzielnego polowania w pewnym wypadku (parki i ogrody) nie ma w praktyce znaczenia, zaś do drugiej alternatywy lit. b) §. 5 projektu rządowego wyłączenie takie byłoby z wielką szkodą dla łowiectwa, gdyż w porze zimowej podczas śniegów łatwo zwierzyinę wciągnąć do tych ogrodzonych przestrzeni. Nadto postanowienie takie spowodowałoby rozliczne spory, bo interpretacja, co jest stałe ogrodzenie, może być rozmaita.

Komisya przyznaje prawo do samodzielnego polowania jedynie w zwierzyńcach, które są przeznaczone do hodowania zwierzyzny, wskutek tego należyce otoczone i celem ich jest łowiectwo. W następstwie tego proponuje komisya zatrzymanie § 5. projektu rządowego tylko lit. c.

Następne §§. 6. i 7. przyjmuje komisya bez zmiany, zaś w §. 8. zamiast wyliczać rozmaite kombinacje zastępstwa przy wydzierżawieniu polowania proponuje, aby tak gmina jak i obszar dworski miały możność zastąpienia się.

B. Ustanowienie okręgów polowania.

Ustanowienie okręgów polowania na najbliższy okres dzierżawny, to jest na lat 10, jest postanowieniem nowem i korzystnie oddziała na uregulowanie stosunków łowiectwa; termin dzierżawy 10. letni jest racjonalny, albowiem mając dłuższy czas przed sobą dzierżawca może więcejłożyć na powiększenie stanu zwierzyzny. Komisya administracyjna przyjmuje zasadę okręgów, zmienia jednak §. 10-ty w tym kierunku, że władza polityczna powiatowa jest obowiązana z urzędu ustanowić okręgi polowania samodzielnego, jeżeli bowiem ustawa w myśl §. 4 przyznaje posiadaczom pewnej przestrzeni gruntu prawo, to nie zachodzi ustawowa potrzeba zgłoszenia tegoż i udowadniania. Komisya obawia się przewlekłej procedury i uważa, że jest wystarczające aby po ogłoszeniu okręgów polowania samodzielnego jakoteż okręgów do wydzierżawienia pozostawić stronom możność reklamacyi celem sprostowania zająć mogących niedokładności.

Nadto nie byłoby słuszne, aby uprawiony dla niedopełnienia formalności przez niewiadomość lub zapomnienie zgłoszenia do 6 tygodni, pozbawionym był na lat 10 wykonywania prawa polowania.

Komisya administracyjna proponuje, aby we wszystkich sprawach odnoszących się do ustanowienia okręgów i zmian tychże władze polityczne działały w porozumieniu z władzami autonomicznymi.

C. Wydzierżawienie polowań gminnych.

Komisya proponuje §§. 13 do 30 z następującymi zmianami: w §. 13-tym dopuszcza konkurencyę między kilkoma posiadaczami przyległych polowań samodzielných przy wzięciu w dzierżawę przyległego okręgu.

W §. 15-tym trzeba dodać słowa: „oraz zawiadomi o tem Wydział Rady powiatowej.“

§. 18. (obecnie 19) proponuje komisya w innej stylizacji mianowicie, że tylko towarzystwa myśliwskie istniejące na podstawie zatwierdzonych statutów do dzierżawy mogą być dopuszczone, inne nie; analogiczne postanowienie znajduje się w ustawie czeskiej, a jest pożądanem, aby dzierżawy polowania dostawały się w ręce ludzi fachowych zorganizowanych w spółkę z pewnym celem a nie przypadkowo zebranego towarzystwa.

W §. 24 (teraz 25) następuje zmiana mianowicie, aby w razie niemożności wydzierżawienia polowania gminnego zarządziło c. k. Starostwo w porozumieniu z Wydziałem powiatowym inne środki użytkowania z polowania gminnego. Takie postanowienie jest prostsze, niż zawiadywanie polowaniem przez znawcę, jak chciał projekt rządowy i nie naraża gminę na możliwą znaczną stratę, spowodowaną kosztami zawiadywania.

D. Rozwiązanie skutecznego przez władzę wydzierżawienia polowania.

W tym dziale oprócz opuszczenia z §. 26 (27) ustępu 2 jako zbytecznego nie zachodzą żadne zmiany.

E. Zmiany w posiadłości gruntowej.

§§. 31 — 34 pozostają według projektu rządowego ze zmianami wypływającymi z odmiennej brzmienia paragrafu 10.

Wychodząc z zasady, że uprawnienie do samodzielnego polowania może się rozpocząć tylko z końcem okresu dzierżawy polowania, potrzebnem jest postanowienie, że okręgi samodzielnego polowania, które powstały w ciągu okresu dzierżawy, wehoda w życie dopiero przy oznaczeniu okręgów polowania dla następującego okresu dzierżawy (§ 31.)

Zastosowanie §. 34 odnosi się tylko do zwierzyńców, gdyż załączony projekt do ustawy nie nadaje innym miejscom zamkniętym prawa samodzielnego polowania.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§§. 35 i 36 przyjmuje komisya według projektu rządowego.

B. Karty myśliwskie.

Jeszcze w roku 1886 uchwalił Sejm ustawę o kartach myśliwskich, która jednak z powodu drobnych usterek najwyższej sankeyi nie otrzymała. Wydział krajowy przedkładając w roku 1887 jednolity projekt ustawy łowieckiej, objął nim przepisy o kartach i certyfikatach.

W krajach austryackich obowiązują przepisy co do kart myśliwskich w moc ustaw: w Czechach od roku 1866. w Szląsku od roku 1877, w Austrii dolnej od roku 1880, w Styrii od roku 1881, w Morawie od roku 1882, w Krainie od roku 1884, zaś na mocy rozporządzeń Namiestnictwa, w Austrii wyższej od roku 1852, w Tyrolu od roku 1872.

Zaprowadzenie kart okazało się wszędzie pożyteczne dla podniesienia łowiectwa a nadto taksy opłacane za uzyskanie kart zasilają fundusz krajowy. Z tych też powodów komisya administracyjna zgodnie z projektem rządowym przyjmuje zasadnicze w tym względzie postanowienia z tą zmianą, że projektuje karty dla myśliwych a bezpłatne certyfikaty dla straży łowieckiej §§. 37 i 39. Dodatek w §. 42 lit. g. „lub za przekroczenie z §. 52“ jest ważny, gdyż zabrania na dwa lata udzielenie karty temu, kto po cudzym gruncie nieprawnie ze strzelbą chodzi, więc przeważnie kłusownikom. Reszta zmian odnosi się do równoczesnego wprowadzenia certyfikatów.

C. Przepisy o ochronie.

Art. I. wprowadzający projekt ustawy łowieckiej postanawia, że z chwilą wejścia w życie jednolitej ustawy łowieckiej tracą moc obowiązującą dotychczasowe rozporządzenia odnoszące się do polowania, tem samem przepisy o ochronie zwierzyny wydane dla naszego kraju ustawą z r. 1887 Nr. 37. Dz. u. kr.

Czas ochrony dla zwierzyny unormowany był dotąd w drodze ustawodawczej, zaś projekt rządowy w §. 44 pozostawia wydanie dotyczących przepisów drodze rozporządzenia. Jest to różnica zasadnicza motywowana tem, że zmiana pór ochronnych dla zwierzyny nie raz okazuje się potrzebną, i zatem względy praktyczne za tego rodzaju postanowieniem przemawiają.

Komisya administracyjna przyjmuje powyższe postanowienie i zarazem wyjaśnia, że w myśl §. 79 Namiestnictwo winno przed wydaniem takiego rozporządzenia porozumieć się z Wydziałem krajowym nadto zasięgnąć opinii znawców, wreszcie potrzebnem jest zatwierdzenie Ministerstwa rolnictwa.

§§. 45 do 47 nadają władzy politycznej powiatowej prawo wydania zarządzeń odnośnie do ochrony, wystrzelania pewnej ilości zwierzyny, jak również na późniejsze lub wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej.

Komisyja administracyjna proponuje, aby w tych wypadkach poprzedziło porozumienie c. k. Starostwa z Wydziałem Rady powiatowej.

Nowy §. 49 postanawia, aby sprzedaż łownej zwierzyny odbywała się za okazaniem świadectwa, wykazującego pochodzenia takowej. Świadectwo takie ma wystawić uprawniony do polowania lub jego pełnomocnik. Postanowienie to wzięte jest z dawnego projektu Wydziału krajowego i analogiczne do postanowień ustawy czeskiej. Dla ochrony zwierzyny przepis taki jest pożądanym, będzie bowiem tamą a przynajmniej utrudni nieprawne nabywanie zwierzyny.

Natomiast wydają się komisyji zbyt ostre przepisy projektu rządowego zabraniające po 8 dniach po upływie terminu ochronnego sprzedawanie zwierzyny i dla tego termin ten przedłuża do dni 14, nadto zezwala się nawet po tym czasie sprzedawać zwierzynę pochodzącą ze zwierzynców lub i zagranicy kraju, za każdorazowym pozwoleniem władzy politycznej (§.50).

D. Inne przepisy policyi łowieckiej.

W §. 53 ustęp 2. wykreśla komisyja „kukurudzę i kapustę“ uważając, że te plony przy polowaniu mogą być na znaczne uszkodzenia narażone.

W §. 54 proponuje komisyja dodatek zabezpieczający niejako spokój domowy, aby w obrębie zabudowań, w ogrodach, dziedzińcach, wstęp uprawnionemu do polowania mógł być przez właściciela wzbroniony.

§. 55 jest nowy wzięty z pierwotnego projektu Wydziału krajowego, którym zabrania się polowanie z nagonką w niedzielę, w inny sposób zaś dopiero po ukończeniu nabożeństwa w miejscowym kościele.

Projekt ustawy dzieli zwierzynę niełowną na dwie kategorie, a to na zwierzynę drapieżną i szkodliwą. Pomijając, że dziś do pierwszej kategorii ze względu na nazwę zaliczać się nie da, zachodzi obawa, że w praktyce możność zabijania dzika na każdym miejscu doprowadziłaby do nadużyć, to jest do sztucznego ściągania dzików w pewne miejsca i przywłaszczanie takowych. Dzik jest przedewszystkiem szkodnikiem i dla tego prawo tępienia powinno przysługiwać uprawnionemu do polowania i właścicielowi na swoim gruncie celem bronięcia się od szkody.

Z tych powodów zalicza projekt do ustawy dzika do kategorii drugiej zwierząt niełownych.

Wyjątek pozwalający ze zwierząt łownych zabijać na własnym gruncie dzikie gęsi i kaczki, o ile są w stadach, jest następstwem §. 62 b. §. 58.

Zasada, że szkodliwą (drapieżną) zwierzynę na swoim gruncie tępić wolno, znajduje się we wszystkich prawie znanych nam ustawach, jak w Pruskiej, Węgierskiej, i t. d., również kongres myśliwski za tem się oświadczył.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązku odszkodowania.

Przyjmując zasadę §§. 57 i 58, że zwierzęta drapieżne i szkodliwe tylko w zwierzyńcach trzymać i każdemu tępić wolno, czy to przydybane czy też na własnym gruncie — nie przyznaje załączony projekt odszkodowania za szkodę przez tegoż rodzaju zwierzynę wyrządzoną, z wyjątkiem, jeżeli jest hodowaną (w zwierzyńcach).

Zasada ta przyjęta jest we wszystkich znanych nam ustawach. Podług patentu z 28. lutego 1786 jest każdy uprawniony zabijać szkodliwe zwierzęta, i dla tego uprawniony do polowania nie może być odpowiedzialny do zwrotu szkody wyrządzonej przez zwierzęta, przeciw którym

każdy sam bronić się ma prawo (orzeczenie Minist. sp. wew. z 29. października 1869). Natomiast odszkodowanie za zwierzynę łowną, którą uprawniony do polowania hodzi i z której ciągnąć może zyski, należy się w pełni właścicielowi gruntu, a to w myśl powołanego patentu z roku 1876, patentu 7. marca 1849 rozp. minist. z roku 1852 jakoteż rozlicznych dekretów kancelaryi nadwornej i rozporządzeń ministeryalnych.

Nowsze ustawodawstwa opierają się na powyższych zasadach, uzupełniając je przepisami, które z biegiem czasu i postępu łowiectwa okazały się potrzebnymi. Czechy i Dałmacya uregulowały powyższe stosunki jednolitą ustawą łowiecką, zaś w Styryi, Austrii niższej, Voralbergu, i Krainie weszły w życie osobne ustawy o odszkodowaniu jako uzupełnienie istniejących przepisów łowieckich, w Karyntyi wniósł Rząd przedłożenie o odszkodowaniu.

W projekcie do ustawy, który komisya administracyjna na podstawie projektu rządowego przedkłada Wysokiemu Sejmowi, postanawia §. 62 lit b., że szkoda wyrządzona przez zwierzynę łowną, winna być wynagrodzona. Można się spotkać z zarzutem, że stosunki naszego kraju pod względem łowieckim, mała ilość zwierzyny, która wyjątkowo chyba jest u nas przedmiotem dochodu, nie wskazują na potrzebę postanowienia już teraz o obowiązku odszkodowania, że należałoby iść raczej za przykładem Prus, gdzie odszkodowanie w tej formie nie istnieje, ale pozostawione jest umowie stron przy wydzierżawieniu prawa polowania.

Przyznając, że w wielu okolicach kraju dzierżawa polowania gminnego połączona jest ze stratą materyalną i dzierżawi się polowanie gminne nie raz jedynie dla obrony przeciw kłusownikom i ochrony własnego okręgu łowieckiego. to jednakowoż komisya nie mogła zająć poniżej dziś obowiązujących postanowień. Załączony projekt nie stwarza nic nowego, nie obciąża żadnym przepisem właściciela polowania więcej niż dotychczas i stara się w skróconem postępowaniu przy ocenieniu szkody przynajmniej zniżyć koszta dochodzenia.

Nowym jest dodatek „z wyjątkiem przez stada dzikich gęsi i kaczek“, które, jako takie, w konsekwencyi zaliczone być muszą pod postanowienia §. 58.

W niektórych okolicach kraju zapada ten gatunek ptactwa stadami i wyrządza w ziemiopłodach znaczne szkody, zaś dzierżawca polowania jest bezsilny, aby takiej szkodzi zapobiedz. Galicyjskie Towarzystwo łowieckie w swej petycyi do Wysokiego Sejmu przemawia za takim wyjątkiem, który też komisya do ustawy wprowadza.

Skreślając §. 60 projektu rządowego wychodzi komisya z tego zapatrywania, że to postanowienie jest zbyt sztywne, bo poprzedni ustęp nie wyklucza zwierzyny przechodniej, gdyż obojętnem jest jaka zwierzyna, byle w okręgu myśliwskim szkoda wyrządzoną została. W ustawach dla Styryi, Krainy i Austrii niższej, nie ma takiego postanowienia, tylko w ustawie dla Voralbergu.

§. 63 odnosi się do wyjątkowego obowiązku odszkodowania za zwierzynę niełowną; postanowienie to jest zgodne z duchem ustawy, gdyż w zwierzynce może być również szkodliwy rodzaj zwierząt hodowany, a następstwem tego jest obowiązek odszkodowania, jeżeli jak wyrażone postanowienie ustawy brzmi „takie zwierzęta wymknęły się ze zwierzyńców“. Ztąd nie można wysnuć dedukcyi, aby n. p. dziki, które wyjdą z miejscowości lub z lasu nie ogrodzonego należą, ani nie są tamże hodowane, mogły być powodem odszkodowania.

W związku z tem jest §. 64, który daje uprawnionemu do polowania możność udania się do drogi prawa przeciw właścicielowi zwierzynca celem zwrotu zapłaconego odszkodowania.

§§. 65 do 70 przyjmuje komisya według projektu rządowego z niektórymi poprawkami stylistycznymi. Zresztą postanowienia powyższych paragrafów odpowiadają przeważnie dotychczasowym przepisom w myśl patentu z 7. marca 1849.

Pozwolenie dane uprawnionemu (§. 65) do ogrodzenia cudzych gruntów celem ochronienia ich od szkody jest usasadnione, z warunkiem, że posiadaczowi gruntu ogrodzenie to nie będzie przeszkadzało do użytkowania tegoż. Analogiczne postanowienie nie znajduje się w ustawie dla Czech.

Obowiązek wynagrodzenia za szkody w ogrodach warzywnych, drzewkach i t. p. zależny jest od tego, czy właściciel poczynił także urządzenie, które w zwykłych okolicznościach szkodę powstrzymać jest w stanie. Takie same ograniczanie odszkodowania znajdujemy w ustawie łowieckiej czeskiej, w ustawie o odszkodowaniu dla Austrii niższej Vorarlbergu, Krainy i Styryi.

Postanowienie jest zupełnie słuszne, wychodząc z założenia, że racjonalny gospodarz przedmioty większą wartość mające, chroniłby od uszkodzenia przez zwierzęta, nawet tedy, gdyby polowanie wykonywał samodzielnie. Zresztą uprawniony do polowania mógłby także być wyzyskiwany przez umyślne narażanie tego rodzaju przedmiotów na szkody.

Prawna podstawa zarządzenia tego leży w przewinieniu posiadacza gruntu, wobec którego ustaje obowiązek wynagrodzenia szkody.

B. Postępowanie.

Jest bardzo ważne, jaki sposób postępowania przy oszacowaniu szkody zastosować należy; przede wszystkim powinno postępowanie być krótkie i tanie, zachowując możność sprawiedliwego ocenienia szkody.

Proponowane przez komisją postanowienia w tej mierze są analogiczne przepisom ustawy dla Krainy; §. 15 patentu o polowaniu z r. 1786 zarządza wogóle ocenienie szkody przez mężów bezstronnych. Ustawa dla Czech nie ma formalnego oszacowania szkody przez znawców, ale każda ze stron wybiera do sądu polubownego dwóch mężów zaufania. O ile nam wiadomo, ten sposób postępowania nie okazał się praktyczny.

Ustawa dla Styryi nakazuje tylko w ogóle ocenienie szkody przez znawców. Ustawa dla Krainy postanawia, że ta czynność ma być przedsięwzięta przez zaprzysiężonych znawców ustanowionych przez władzę polityczną.

Projekt rządowy dla Karyntyi wymaga utworzenia komisji znawców, do której każda ze stron wybiera jednego znawcę a ci przewodniczącego.

Wreszcie projekt rządowy Wysokiemu Sejmowi przedłożony postanawia dochodzenie przez władzę polityczną z przybraniem znawców.

Ten projekt może pod względem sprawiedliwego ocenienia szkody zapewne daje największą gwarancję, ale w zastosowaniu będzie najdroższy. Komisja nie może zalecać tego postępowania, gdyż koszt dochodzenia byłby często większe niż przyznana kwota wynagrodzenia, takie jest zbyt rozwlekłe. Komisja przyjęła jako zasadę przy postępowaniu zbadanie i oszacowanie szkody na miejscu przez rzeczoznawcę zaprzysiężonego, pozostawiając władzy politycznej wydanie orzeczenia a tylko ewentualnie przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia. W następstwie tego cały dotyczący dział jest odmienny od projektu rządowego. (§. 71—78).

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem, jako też dział

V. Przekroczenia i kary.

§§ 79 do 92 przyjmuje komisja bez zmian zasadniczych. W następstwie postanowień o ingerencji władz autonomicznych uzupełnia się §. 82 dodatkiem, że w razie nieporozumienia się między władzą polityczną powiatową a Wydziałem Rady powiatowej rozstrzyga Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

Na podstawie tego sprawozdania komisja administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt nastawy.

Przewodniczący:

S. Koziembrodzki w. r.

Sprawozdawca:

Adam Jędrzejowicz w r.

U s t a w a

z dnia
którą wydaną zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy.

Art. II.

Okręgi polowania, na których istniało w myśl §. 5. cesarskiego patentu z 7. marca 1849 Dz. u. p. Nr. 154 samodzielne prawo polowania, mające jednak ustać z mocy §. 6. dołączonej ustawy łowieckiej, a które przed ogłoszeniem tej ustawy zostały wydzierżawione, podlegają przepisom zawartym w powołanym §. 6. co do wykonywania prawa polowania dopiero po upływie tej dzierżawy.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Postanowienia ustawy

według projektu rządowego

zestawione dla uwidocznienia zmian, poczynionych przez Komisję administracyjną.

§. 1.

Bez zmiany.

§. 2.

Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: Jeleń i daniel, gemza (kozica), sarna, zając, dziki królik, borsuk, świstak, głuszec, głuszco cietrzew (bastard z głuszca i kury cietrzewia), cietrzew jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chróściel (derkacz), bażant, drop, czajka, różne rodzaje bekasów, jako to: słonka, bekas, dubelt, kszyk, siewka, kulig i t. p., kurki wodne mianowicie: łysice i zielonki, dziki łabędź, dzika gęś, gatunki dzikich kaczek, jak krzyżówka, łyska, cyranka i t. p., różne rodzaje dzikich gołębi.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia uznać za łowne inne jeszcze gatunki zwierzyny.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonywanie.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, ścigania, chwytania i zabijania w obrębie właściwego okręgu polowania zwierzyny, na którą wolno polować, jakoteż do przywłaszczania sobie tejże, oraz oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzucanych rogów i t. p.

Odnosnie do dzikiego ptactwa mięsici w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: Jeleń i daniel, gemza (kozica), sarna, zając, dziki królik, borsuk, świstak, głuszec, głuszco cietrzew (mieszaniec z głuszca i kury cietrzewia), cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chróściel (derkacz), kurka wodna, łyska, bażant, drop, siewka, czajka, różne rodzaje bekasów, jako to: słonka, bekas mały, dubelt, kszyk i t. p., kulig, dziki łabędź, dzika gęś, gatunki dzikich kaczek, jak krzyżówka, cyranka i t. p., różne rodzaje dzikich gołębi.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia uznać za łowne inne jeszcze gatunki zwierzyny.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Pod względem wykonywania tego prawa znajduje zastosowanie w miarę następujących postanowień niniejszej ustawy albo prawo samodzielne polowania, t. j. gdy uprawniony postanawia dowolnie o sposobie wykonywania swojego prawa polowania (własny zarząd, wydzierżawienie i t. d.), albo też wykluczenie tej wolności wskutek przepisanej ustawą wydzierżawienia prawa polowania.

§. 4.

Bez zmiany.

§. 5.

Prawo do samodzielnego polowania służy [dalej:

a) posiadaczowi takich ogrodów (ozdobnych lub warzywnych) albo parków, bez względu na przestrzeń, które się znajdują przy domu mieszkalnym i naturalnem lub sztucznem ogrodzeniem stałem (płot, krata, mur i t. d.) w ten sposób są okolone, że inne osoby, nie naruszywszy tego ogrodzenia lub nie przesadziwszy się przez nie, żadną inną drogą tam dostać się nie mogą, jak tylko przez umieszczone w ogrodzeniu zamykane drzwi lub wrota;

b) posiadaczowi takiej przestrzeni gruntowej bez względu na jej rozmiar, przeznaczenie i położenie, która okolona jest murem, kratą lub podobnym stałym urządzeniem w ten sposób, że wśród zwyczajnych warunków (to jest z wykluczeniem zawiei śnieżnych i innych tego rodzaju wypadków osłabiających skuteczność ogrodzenia) zwierzyna znachodząca się

Wykonywanie tego prawa przysługuje w miarę następujących postanowień niniejszej ustawy albo jako prawo samodzielnego polowania, t. j. gdy uprawniony postanawia dowolnie o sposobie wykonywania swojego prawa polowania (własny zarząd, wydzierżawienie i t. d.), albo *ta wolność jest wykluczoną* wskutek przepisanej ustawą wydzierżawienia prawa polowania.

§. 4.

Prawo samodzielnego polowania służy posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni gruntu, wynoszącej co najmniej 115 ha (okręg polowania samodzielnego), przyczem nie stanowi różnicy, czy cała przestrzeń gruntu leży w jednej gminie, względnie miejscowości, lub czy rozciąga się na terytoryum kilku gmin, względnie miejscowości. Również nie stanowi różnicy, z wyjątkami wypływającymi z §. 6., czy posiadacz jest osobą fizyczną, czy też prawną osobą pojedynczą lub zbiorową; w ostatnim wypadku nie może jednak posiadłość być podzieloną co do przestrzeni.

§. 5.

Prawo do samodzielnego polowania służy także posiadaczowi przestrzeni gruntowych, przeznaczonych do hodowli zwierzyny i zupełnie zabezpieczonych przeciw wymianie hodowanej zwierzyny ze wszystkich i na wszystkie inne grunta sąsiednie (zwierzyńce), również bez względu na rozmiar.

W razie sporu o to, czy jakaś przestrzeń gruntowa ma być uważaną w myśl *powyższego postanowienia* jako zwierzyniec, powołaną jest do rozstrzygnięcia polityczna władza powiatowa.

w przeważnej liczbie po za ogrodzoną przestrzenią do jej wnętrza dostać się nie może.

Na przestrzeniach gruntu określonych pod a) i b) nie wolno jednak przysposabiać takich urządzeń, któreby zwierzyńce przybywającej z sąsiedniego obcego okręgu polowania w wypadkach pod b) określonych w razie wydarzenia się nadzwyczajnych okoliczności napowrót wyjść przeszkadzały;

c)] posiadaczowi przestrzeni gruntowych, poświęconych hodowli zwierzyńcy i zupełnie zabezpieczonych przeciw wymianie hodowanej zwierzyńcy ze wszystkich i na wszystkie inne grunta sąsiednie (zwierzyńce), również bez względu na rozmiar.

W razie sporu o to, czy jakaś przestrzeń gruntowa ma być uważaną w myśl poprzednich postanowień [jako zamknięta, względnie] jako zwierzyńiec, powołaną jest do rozstrzygnięcia polityczna władza powiatowa.

§. 6.

Gminie służy samodzielne polowanie według §. 4. tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy i to jedynie wtedy, jeżeli gmina posiada własny statut albo podlega ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24.

Względem przestrzeni gruntowej odstąpionej spółce uprawnionych drogą wykupna służebności, niemniej względem przestrzeni gruntu znajdującej się we wspólnym posiadaniu innej agrarnej spółki, nie służy użytkownikom gruntu samodzielne polowanie według §. 4.

§. 7.

Jako nieprzerwaną w myśl §. 4. uważać należy przestrzeń gruntową, jeżeli poszczególne części gruntu w takim ze sobą zostają połączeniu, że można dostać się z jednej części gruntu na drugą, nie przechodząc przez obcą posiadłość gruntową.

Drogi, koleje żelazne i tychże przynależności, rzeki i strumienie, które przeryniają przestrzeń gruntową, jakoteż [położone zupeł-

§. 6.

Gminie służy samodzielne polowanie według §. 4. tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy i to jedynie wtedy, jeżeli gmina posiada własny statut albo podlega ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24.

Na przestrzeni gruntowej odstąpionej spółce uprawnionych drogą wykupna służebności, niemniej na przestrzeni gruntu znajdującej się we wspólnym posiadaniu innej agrarnej spółki, nie służy użytkownikom tegoż gruntu samodzielne polowanie według §. 4.

§. 7.

Przebieg gruntu w myśl §. 4. uważa się za nieprzerwaną, jeżeli poszczególne części gruntu tak ze sobą są połączone, że można dostać się z jednej części gruntu na drugą, nie przechodząc przez obcą posiadłość gruntową.

Drogi, koleje żelazne i tychże przynależności, rzeki i strumienie, które przeryniają grunt, jakoteż wody stojące, nie stanowią

nie, lub częściowo pośród niej] wody stojące, nie stanowią przerwy kompleksu, a nawet wyspy uważać należy [w tym względzie] za związane z gruntami nadbrzeżnymi.

Natomiast nie tworzą kompleksu wymaganego do samodzielnego polowania grunta od siebie oddzielone i połączone tylko drogą przez obce grunta prowadzącą, lub wodą wzdłuż obcych gruntów płynącą.

§. 8.

Grunta położone w obrębie gminy miejscowej i obszaru dworskiego z tą gminą jedną miejscowość stanowiącego, co do których prawo samodzielnego polowania [w ogóle] nie istnieje, [albo stosownie do §. 10. zgłoszone nie zostało,] stanowią okręg polowania gminnego.

Prawo polowania w gminnym okręgu polowania (polowanie gminne) ma być wydzierżawione przez polityczną władzę powiatową na rzecz posiadaczy gruntów.

Co do tego wydzierżawienia zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacja gminna stosownie do postanowień niniejszej ustawy.

Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to zastępstwo takie, o ile nie ma osobnej umowy między reprezentacją gminną a przełożonym obszaru dworskiego, służy bądź to pierwszej, bądź też drugiemu w miarę tego, czy grunta gminy miejscowej, czy też obszaru dworskiego mają większą przestrzeń. Strona powołana do zastępstwa działać winna po porozumieniu się z drugą stroną, której jednak w miarę postanowień niniejszej ustawy wolno także samodzielnie stawiać wnioski wobec politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli posiadacz gruntów obszaru dworskiego wcielonych do okręgu polowania gminnego jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego, albo tegoż części, wtedy zastępstwo w każdym razie służy reprezentacji gminnej. Podobnie rzecz się ma, jeżeli jeden z dwóch, lub więcej posiadaczy gruntów obszaru dworskiego, wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego w całości lub części, i albo jest

przerwy kompleksu, a nawet wyspy uważać należy za związane z gruntami nadbrzeżnymi.

Natomiast nie tworzą kompleksu wymaganego do samodzielnego polowania grunta od siebie oddzielone i połączone tylko drogą przez obce grunta prowadzącą, lub wodą wzdłuż obcych gruntów płynącą.

§. 8.

Grunta położone w obrębie gminy miejscowej i obszaru dworskiego z tą gminą jedną miejscowość stanowiącego, co do których prawo samodzielnego polowania nie istnieje, stanowią okręg polowania gminnego.

Prawo polowania w gminnym okręgu polowania (polowanie gminne) ma być wydzierżawione przez polityczną władzę powiatową na rzecz posiadaczy gruntów.

Przy wydzierżawieniu polowania zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacja gminy, a nadto, jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, także przełożony tegoż obszaru.

przełożonym obszaru dworskiego, albo też opłaca więcej, niż połowę przypadających na obszar dworski państwowych podatków realnych.

B. Ustanowienie okręgów polowania.

§. 9.

Ustanowienie okręgów polowania ma być przedsięwzięte każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania. Dzierżawny okres polowania wynosi lat dziesięć. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacja gminna (przełożony obszar dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie, albo skrócenie okresu dzierżawy, może Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat 14, lub skrócenie do najmniej 6 lat.

[Przeciw takiemu zarządzeniu rekurs nie ma miejsca.]

§. 10.

Na sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy polowania ma polityczna władza powiatowa ogłosić w miejscu swojej siedziby urzędowej, jakoteż w gminie miejscowej i na obszarze dworskim stanowiącym z gminą jedną miejscowość, edykt, mocą którego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edykcie określić się mający dzierżawny okres polowania (§. 9.) na podstawie §. 4. roszczą sobie uprawnienie do samodzielnego polowania, wezwani zostają, aby tę pretensję w ciągu sześciu tygodni u politycznej władzy powiatowej zgłosili i w odpowiedni sposób uzasadnili.

Polityczna władza powiatowa zbadać ma zgłoszenia i dowody, według potrzeby przedsięwziąć dochodzenia a następnie ustanowić okręgi polowania samodzielnego według §. 4., jakoteż wydzierżawić się mający okręg polowania gminnego.

Samodzielne polowania według §. 4. na gruntach należących do gminy miejscowej, lub do obszaru dworskiego, które w ciągu po-

B. Ustanowienie okręgów polowania.

§. 9.

Określi polowania ustanawia się każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania. Dzierżawny okres polowania wynosi lat dziesięć. Jedynie w wypadkach, w których reprezentancja gminna (przełożony obszar dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie, albo skrócenie okresu dzierżawy, może Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat 14, lub skrócenie do najmniej 6 lat.

§. 10.

Na sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy polowania, ma polityczna władza powiatowa ustanowić okręgi samodzielnego polowania (§. 4.), oraz wydzierżawić się mające okręgi polowań gminnych (§. 7.), a zarazem ogłosić w miejscu swej siedziby urzędowej, jakoteż w gminie miejscowej i na obszarze dworskim, stanowiącym z gminą jedną miejscowość, edykt z wezwaniem, aby wszyscy, którzy z powodu powyższego ustanowienia okręgów samodzielnego lub gminnego polowania czują się w swych prawach pokrzywdzeni, zgłosili swe zarzuty w przeciągu sześciu tygodni u politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie.

Niewniesienie zarzutów lub prawomocne ich załatwienie orzeczeniem władzy politycznej ma ten skutek, iż ustanowione okręgi polowań pozostają niewzruszone przez najbliższy okres dzierżawy.

Każdy, komu w myśl §. 4. służy prawo samodzielnego polowania, może tego prawa się zrzec, winien jednak zrzeczenie to zgłosić u poli-

wyższego sześciotygodniowego terminu nie zostały zgłoszone celem wyłączenia z okręgu polowania gminnego, należą w najbliższym okresie dzierżawnym do okręgu polowania gminnego.

Samodzielne zaś polowania według §. 5. już jako takie pozostają wyłączonemi z okręgu polowania gminnego i nie potrzeba na to osobnego zgłoszenia ze strony odnośnego posiadacza gruntu, lub bliższego określenia tych samodzielnych polowań przy ustanowieniu okręgu polowania gminnego.

§. 11.

Bez zmiany.

§. 12.

Bez zmiany.

tycznej władzy powiatowej w terminie sześciu tygodni od ogłoszenia edyktu, dotyczącego ustanowienia okręgu polowania w gminie, stanowiącej jedną miejscowość z gruntem uprawiającym do samodzielnego polowania, którego właściciel zrzec się pragnie.

Samodzielne zaś polowanie według §. 5. już jako takie pozostaje wyłączonem z okręgu polowania gminnego i nie potrzeba na to bliższego określenia tych samodzielnych polowań przy ustanowieniu okręgu polowania gminnego.

§. 11.

Jeżeli dwie lub więcej reprezentacyi gminnych (przełożonych obszarów dworskich) uchwalą przed wydaniem wspomnianego w §. 10. edyktu, że okręgi polowania gminnego albo części tychże złączone być mają w jeden wspólny okręg polowania, w takim razie zarządzi polityczna władza powiatowa to połączenie, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania.

Jeżeli przeciwnie reprezentacya gminna (przełożony obszar dworski) przed określonym właśnie terminem domaga się rozdzielienia okręgu polowania gminnego na kilka części, które z osobna miałyby być wydzierżawione, to polityczna władza powiatowa zarządzi takie rozdzielenie w tym razie, jeżeli szczególne stosunki, jak mianowicie różnorodność polowania rozdział taki usprawiedliwiają; jednak żadna z tych części nie może obejmować mniej, jak 115 h. przestrzeni.

§. 12.

Celem stosownego zaokrąglenia przylegających do siebie okręgów polowania gminnego, może polityczna władza powiatowa przy ustanawianiu tych okręgów po wysłuchaniu interesowanych reprezentacyi gminnych (przełożonych obszarów dworskich) poszczególne części odłączyć od jednego a przydzielić do drugiego okręgu polowania gminnego; wskutek tego jednak nie może powierzchnia żadnego okręgu polowania gminnego być mniejszą jak 115 h.

§. 13.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanowienia okręgów myśliwskich, tudzież o urzędzeniu zmian w ich odgraniczeniu, orzeka w pierwszej instancyi polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej.

C. Wydzierżawienie polowań gminnych.

§. 13.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi mniej jak 115 h., to służy przedewszystkiem posiadaczowi przyległego, według §. 4. istniejącego samodzielnie polowania, a jeżeli jest więcej takich samodzielnych polowań przyległych, w pierwszym rzędzie posiadaczowi samodzielnego polowania, graniczącego na dłuższej przestrzeni, prawo wydzierżawienia przed wszystkimi innymi, bez przetargu na przypadający okres dzierżawny całego gminnego polowania za cenę, jaka wypadnie z obliczenia za przestrzeń tego okręgu, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego.

Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiednim, w takim razie czynsz dzierżawny oznaczy polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Do oświadczenia się względem korzystania z tego prawa wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnych polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 14.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi więcej, jak 115 h. i jeżeli część jego niedosięgająca tego rozmiaru

C. Wydzierżawienie polowań gminnych.

§. 14.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi mniej jak 115 h., to służy przedewszystkiem posiadaczowi przyległego, według §. 4. istniejącego samodzielnego polowania, *prawo wydzierżawienia przed wszystkimi innymi bez przetargu* na przypadający okres dzierżawny całego gminnego polowania za cenę, jaka wypadnie z obliczenia za przestrzeń tego okręgu, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego.

Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiednim, w takim razie czynsz dzierżawny oznaczy polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli jest więcej takich posiadaczy przyległych polowań samoistnych, służy pierwszeństwo do dzierżawy sąsiedniego okręgu polowania gminnego temu z nich, który ofiarowuje wyższy czynsz dzierżawny.

Do oświadczenia się względem korzystania z tego prawa wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnych polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 15.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi więcej, jak 115 h. i jeżeli część jego niedosięgająca tego rozmiaru

a) otoczona jest w całym obwodzie, albo w dwóch trzecich częściach obwodu samodzielnym polowaniem istniejącym według §. 4.— albo

b) takim samodzielnym polowaniem oddzielona jest od reszty okręgu polowania gminnego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można dostać się inaczej, jak tylko przez grunta należące do polowania samodzielnego, względnie drogami przez te grunta prowadzającymi, to służy posiadaczowi samodzielnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania gminnego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi, bez przetargu za cenę, jaka za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego. Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, [w takim razie] ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli enklawa jest kilkoma z poprzednio wspomnianych polowań samodzielnymi w sposób określony w alinei 1. otoczona (lit. a), względnie oddzielona (lit. b), w takim razie służy wspomniane prawo pierwszeństwa dzierżawy przede wszystkim posiadaczowi samodzielnego polowania, graniczącego z enklawą w dłuższej rozciągłości. Gdyby wskutek wykonania prawa pierwszeństwa dzierżawy okręg polowania gminnego zmniejszyć się miał poniżej 115 h., wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być wykonane, jeżeli uprawniony do samodzielnego polowania wraz z enklawą obejmie w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania gminnego, przyczem co do wymiaru czynszu dzierżawnego od tej pozostałej części te same postanowienia, jak co do samej enklawy, mają zastosowanie.

Do oświadczenia się względem korzystania z prawa w poprzednich ustępach określonego, wyznaczy polityczna Władza powiatowa

a) otoczona jest w całym obwodzie, albo w dwóch trzecich częściach obwodu samodzielnym polowaniem istniejącym według §. 4.— albo

b) takim samodzielnym polowaniem oddzielona jest od reszty okręgu polowania gminnego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można dostać się inaczej, jak tylko przez grunta należące do polowania samodzielnego, względnie drogami przez te grunta prowadzającymi, to służy posiadaczowi samodzielnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania gminnego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi, bez przetargu. *Cena* za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego. *W razie szczególnych stosunków*, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli enklawa jest kilkoma z poprzednio wspomnianych polowań samodzielnymi w sposób określony w alinei 1. otoczona (lit. a), względnie oddzielona (lit. b), w takim razie służy wspomniane prawo pierwszeństwa dzierżawy przede wszystkim posiadaczowi samodzielnego polowania, graniczącego z enklawą w dłuższej rozciągłości. Gdyby wskutek wykonania prawa pierwszeństwa dzierżawy okręg polowania gminnego zmniejszyć się miał poniżej 115 h., wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być wykonane, jeżeli uprawniony do samodzielnego polowania wraz z enklawą obejmie w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania gminnego. *Co do* wymiaru czynszu dzierżawnego od tej pozostałej części, *służą* te same postanowienia, jak co do samej enklawy.

Do oświadczenia się względem korzystania z prawa w poprzednich ustępach określonego, wyznaczy polityczna władza powiatowa

interesowanym posiadaczom samodzielnych polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 15.

Pominąwszy wyjątki wypływające z §§. 13, 14 i 25 mają być gminne polowania wydzierżawiane w drodze publicznego przetargu.

W tym celu ogłosi polityczna władza powiatowa natychmiast po skutecznionem ustanowieniu okręgu polowania gminnego w sposób w miejscu przyjęty, licytację gminnego polowania w siedzibie urzędowej politycznej władzy powiatowej, w odnośnej gminie miejscowej, jako też w okolicznych gminach miejscowych i na obszarach dworskich. Jeżeli prawdopodobnie uzyskany będzie znaczniejszy czynsz dzierżawny, należy rozpiścić licytację na gminne polowanie także w jednej z najwięcej w powiecie rozpowszechnionych gazet.

Obwieszczenie to zawierać ma najistotniejsze dane co do polowania, względem którego przetarg się ma odbyć, co do ceny wywołania, czasu trwania dzierżawy (§. 9) i potrzebną wzmiankę co do złożyć się mającego wadyum, następnie zamieścić należy w tem obwieszczeniu [wyraźne] zastrzeżenie, że [w wypadku,] gdyby wskutek ostatecznego rozstrzygnięcia w toku jeszcze będących rekursów, albo też stosownie do dalszych postanowień niniejszej ustawy nastąpił przyrost, względnie zmniejszenie okręgu polowania gminnego, także czynsz dzierżawny osiągnięty przy licytacji dozna odpowiedniego podwyższenia lub zniżenia w stosunku do rozmiaru przestrzeni przyrosłej, względnie odpadłej.

§. 16.

Bez zmiany.

interesowanym posiadaczom samodzielnych polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 16.

Pominąwszy wyjątki wypływające z §§. 14, 15 i 26, mają być gminne polowania wydzierżawiane w drodze publicznego przetargu.

W tym celu ogłosi polityczna władza powiatowa natychmiast po skutecznionem ustanowieniu okręgu polowania gminnego w sposób w miejscu przyjęty, licytację gminnego polowania w siedzibie urzędowej politycznej władzy powiatowej, w odnośnej gminie miejscowej, jako też w okolicznych gminach miejscowych i na obszarach dworskich, *oraz zawiadomi o tem Wydział Rady powiatowej.* Jeżeli prawdopodobnie uzyskany będzie znaczniejszy czynsz dzierżawny, należy rozpiścić licytację na gminne polowanie także w jednej z najwięcej w powiecie rozpowszechnionych gazet.

Obwieszczenie zawierać ma najistotniejsze dane co do polowania, względem którego przetarg się ma odbyć: *cenę wywołania, czas trwania dzierżawy (§. 9) i wysokość złożyć się mającego wadyum.* *Także* zamieścić należy w tem obwieszczeniu zastrzeżenie, że gdyby wskutek ostatecznego rozstrzygnięcia w toku jeszcze będących rekursów, albo też stosownie do dalszych postanowień niniejszej ustawy nastąpił przyrost, lub zmniejszenie okręgu polowania gminnego, *dozna również* czynsz dzierżawny osiągnięty przy licytacji odpowiedniego podwyższenia lub zniżenia w stosunku do rozmiaru przestrzeni przyrosłej, względnie odpadłej.

§ 17.

Wydzierżawienie gminnego polowania (§§. 14, 15 i 16) skutecznia polityczna władza powiatowa na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 9.), wolno jednak wspomnianej władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego).

Akt wydzierżawienia jako też w szczególności protokół licytacyjny sporządzony być ma podług wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.

§. 17.

Bez zmiany.

§. 18.

Towarzystwo myśliwskie może być dopuszczone do dzierżawy wystawionego na licytację gminnego polowania z wyłączeniem tych członków, którzy nie mogą prawnie używać karty myśliwskiej (§. 41.).

§. 19.

Na podstawie aktu licytacji przyzna polityczna władza powiatowa zalicytowane polowanie temu, kto wniósł najwyższą ofertę, [przyczem jednak] nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §§. 17. i 18. wykluczone są od dzierżawy.

Jeżeli przeciw temu przyznaniu rekurs wniesiony i za uzasadniony uznany zostanie, należy orzec unieważnienie dokonanej licytacji i ponowne wydzierżawienie gminnego polowania na pozostały jeszcze czas okresu dzierżawnego, chyba że władza o rekursie decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne innemu oferentowi, który wniósł rekurs.

Jeżeli wniesiono rekurs przeciw przyznaniu polowania, mimo to pozostaje aż do ewentualnego ostatecznego unieważnienia przetargu dzierżawcą polowania gminnego ten, kto utrzymał się przy licytacji.

Jeżeli polityczna władza powiatowa żadnemu z oferentów nie przyznała polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, to należy aż do ostatecznego rozstrzygnięcia rekursu postąpić stosownie do §. 24.

§. 18.

Osoby wykluczone według §. 42. od uzyskania karty myśliwskiej, dalej gminy z wyjątkiem gmin, które mają własny statut albo tych, dla których wydana została ustawa gm. z 13. marca 1889, Dz. u. kr. Nr. 24, jakoteż spółki agrarne (§. 6., alinea 2) jako takie nie mogą być dopuszczone do dzierżawy gminnego polowania (§. 14., 15. i 16.).

Wszelkie umowy mijające się z niniejszym przepisem, są nieważne.

§. 19.

Do dzierżawy mogą być dopuszczone tylko osoby fizyczne oraz towarzystwa myśliwskie, istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władzę statutów.

§. 20.

Na podstawie aktu licytacji przyzna polityczna władza powiatowa zalicytowane polowanie temu, kto wniósł najwyższą ofertę. Nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §§. 18. i 19. wykluczone są od dzierżawy.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania rekurs wniesiony i uwzględniony zostanie, należy orzec unieważnienie dokonanej licytacji i ponowne wydzierżawienie gminnego polowania na pozostały jeszcze czas okresu dzierżawnego, chyba że władza o rekursie decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminie innemu oferentowi, który wniósł rekurs.

Pomimo wniesionego rekursu przeciw przyznaniu polowania, pozostaje aż do ewentualnego ostatecznego unieważnienia przetargu dzierżawcą polowania gminnego ten, kto utrzymał się przy licytacji.

Jeżeli polityczna władza powiatowa żadnemu z oferentów nie przyznała polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, to należy aż do ostatecznego rozstrzygnięcia rekursu postąpić stosownie do §. 25.

Jeżeli wniesiono odwołanie przeciw wydzierżawieniu gminnego polowania, dokonanemu według §§. 13 i 14., to aż do ostatecznego unieważnienia dzierżawy, pozostaje dzierżawcą gminnego polowania również ten, komu ono wydzierżawione zostało.

§. 20.

Dzierżawca winien w ciągu 14 dni po przyznaniu mu gminnego polowania (§§. 13., 14. i 15) koszta połączone z przyznaniem, względnie wydzierżawieniem zwrócić, a nadto złożyć u politycznej władzy powiatowej kaucyę w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego.

Kaucya jest poręką za grzywny, na które skazany zostanie dzierżawca z powodu dzierżawionego polowania gminnego, dalej koszta urzędowych czynności odnoszących się do dzierżawionego polowania gminnego, [do ponoszenia których dzierżawca zostanie zobowiązany,] wreszcie za czynsz dzierżawny, jakoteż za wypełnienie innych zobowiązań ciężących na dzierżawcy wskutek umowy dzierżawnej.

Jeżeliby kaucya uszczuploną została poniżej jednorocznego czynszu dzierżawnego, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni do pierwotnej wysokości.

Kaucya ma być złożona w gotówce w państwowych lub innych pupilarne bezpieczeństwo przedstawiających papierach wartościowych według kursu giełdowego w dniu złożenia, albo wreszcie w książeczkach wkładowych krajowych kas oszczędności.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy zwróconą będzie kaucya dzierżawcy, o ile nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których służy za porękę.

§. 21.

Bez zmiany.

Jeżeli wniesiono odwołanie przeciw wydzierżawieniu gminnego polowania, dokonanemu według §§. 14. i 15., to aż do ostatecznego unieważnienia dzierżawy, pozostaje dzierżawcą gminnego polowania również ten, komu ono wydzierżawione zostało.

§. 21.

Dzierżawca winien w ciągu 14 dni po przyznaniu mu gminnego polowania (§§. 14., 15. i 16) koszta połączone z przyznaniem, względnie wydzierżawieniem zwrócić, a nadto złożyć u politycznej władzy powiatowej kaucyę w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego.

Kaucya jest poręką za grzywny, na które skazany *być może* dzierżawca z powodu dzierżawionego polowania gminnego, dalej koszta urzędowych czynności odnoszących się do dzierżawionego polowania gminnego, wreszcie za czynsz dzierżawny, jakoteż za wypełnienie innych zobowiązań ciężących na dzierżawcy wskutek umowy dzierżawnej.

Jeżeliby kaucya uszczuploną została poniżej jednorocznego czynszu dzierżawnego, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni do pierwotnej wysokości.

Kaucya ma być złożona w gotówce w państwowych lub innych pupilarne bezpieczeństwo przedstawiających papierach wartościowych według kursu giełdowego w dniu złożenia, albo wreszcie w książeczkach wkładowych krajowych kas oszczędności.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy zwróconą będzie kaucya dzierżawcy, o ile nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których służy za porękę.

§. 22.

Pierwszy czynsz dzierżawny złożony być winien w ciągu 14 dni po przyznaniu gminnego polowania, każdy zaś następny na cztery tygodnie przed początkiem roku dzierżawnego, a to z reguły u Zwierzchności gminnej.

Jeżeli jednak okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to przypadający na te grunta w stosunku do ich rozmiaru udział w czynszu dzierżawnym, który to udział oznaczy cyfrowo polityczna władza powiatowa przy sposobności wydzierżania polowania gminnego, złożyć należy u przełożonego obszaru dworskiego

Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna władza powiatowa na uczynione o tem doniesienie naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, wezwać dzierżawcę do zapłaty z oznaczeniem terminu dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy (§. 29 l. 1.).

§. 22.

[Złożony u zwierzchności gminnej czynsz dzierżawny za gminne polowanie wpływa do kasy gminnej. Reprezentacja] gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdorazowym złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów podnieść mogą udziały na nich z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej, włączonej do okręgu polowania gminnego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przepadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie.

Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającego za te grunta.

§. 23.

Bez zmiany.

§. 23.

Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdorazowym złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów podnieść mogą udziały na nich z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej, włączonej do okręgu polowania gminnego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przepadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie.

Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającego za te grunta.

§. 24.

Oddanie dzierżawionego polowania gminnego (§§. 14., 15. i 16.) w części lub w całości w poddzierżawę jest wzbronione. Można jednak za przyzwoleniem politycznej władzy powiatowej, po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), polowanie gminne wydzierżawione w drodze

§. 24.

Jeżeli nie zdołano wydzierżawić gminnego polowania w drodze licytacji, mają być przez polityczną władzę powiatową po wystąpieniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) ustanowieni znawcy do zawiadywania polowaniem tak długo, dopóki nie uda się ponowne wydzierżawienie na pozostający okres dzierżawny.

Koszta połączone z tem zawiadownstwem polowania pokrywa kasa gminna (obszaru dworskiego), której też przypadają wpływające przychody.

Z końcem każdego roku należy zrobić obrachunek, a wynik tegoż obwieści Zwierzchność gminna (przełożony obszar dworskiego) sposobem w miejscu przyjętym w ciągu miesiąca stycznia.

Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to ma być ewentualny czysty zysk, lub niedobór wedle stosunku w myśl §. 21. alinei 2. oznaczyć się mającego, rozdzielony między gminę miejscową jako taką z jednej, a obszar dworski z drugiej strony, a potrzebne wyrównanie między kasą gminną a kasą obszaru dworskiego nastąpić winno jeszcze w ciągu miesiąca stycznia.

Co do rozdziału czystego zysku przypadającego na grunta gminy miejscowej i na grunta kilku posiadłości obszaru dworskiego, względnie co do rozdzielenia udziału w czystym zysku między właścicieli gruntów, mają zastosowanie przepisy §. 22.

Pokryty zaliczkowo z kasy gminnej niedobór, względnie udział w nim, pokryć mają na żądanie Zwierzchności gminnej właściciele gruntów w stosunku do rozmiaru ich posiadłości gruntowej do okręgu polowania gminnego wcielonej.

To zarządzenie ma analogiczne zastosowanie także względem niedoboru, pokrytego zaliczkowo z kasy obszaru dworskiego, jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje więcej posiadłości należących do obszaru dworskiego.

licytacyi, odstąpić na resztę okresu dzierżawnego trzeciej osobie, która z mocy §§. 18. i 19. nie jest wykluczona od dzierżawy.

§. 25.

Jeżeli nie zdołano wydzierżawić gminnego polowania, polityczna władza powiatowa w porozumieniu się z Wydziałem Rady powiatowej i wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej względnie przełożonego obszaru dworskiego, zarządzi inne środki użytkowania z prawa polowania.

§. 25.

Bez zmiany.

D. Rozwiązanie uskutecznionego przez władzę wydzierżawienia polowania.

§. 26.

[Dokonane przez władzę według niniejszej ustawy] wydzierżawienie polowania gaśnie, z wyjątkiem wypadków §. 27. przez śmierć dzierżawcy, względnie tego, komu dzierżawa za przyzwoleniem władzy (§. 23) została odstąpiona.

[O ile zmiana w stosunkach własności takich posiadłości gruntowych, które są miarodajne pod względem ukształtowania okręgu polowania, oddziałuje na przeprowadzone przez władzę wydzierżawienia polowania, stanowią §§. 30 do 33].

§. 26.

Gdy stosownie do §§. 9.-- 12. czas trwania najbliższego okresu dzierżawnego oznaczony i na tenże okres okręgi polowania ustanowione zostały, może w ten sposób określone polowanie gminne, o ile nie zachodzi i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy na podstawie §§. 14. i 15., być wydzierżawione na oznaczony najbliższy okres dzierżawny bez licytacji z wolnej ręki przez polityczną władzę powiatową po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) temu, kto je ma w dzierżawie w ubiegającym okresie, jeżeli tenże wniesie o to prośbę przed wydaniem obwieszczenia, określonego w §. 16. i ofiaruje czynsz dzierżawny, co najmniej o 20% za hektar wyższy od przypadającego za hektar czynszu z upływającego okresu dzierżawy.

Przyznanie gminnego polowania nastąpi w takim wypadku bez licytacji, przyczem mają zastosowanie postanowienia §. 16 alinei 3. o ewentualnem powiększeniu, względnie zmniejszeniu okręgu polowania gminnego i czynszu dzierżawnego jakoteż postanowienia §. 20. alinei 3.

Jeżeli skutek rekursu wniesionego przeciw takiemu przyznaniu gminnego polowania nastąpiłoby miało ponowne tegoż wydzierżawienie, to będzie ono podjęte na pozostający czas okresu dzierżawnego.

D. Rozwiązanie uskutecznionego przez władzę wydzierżawienia polowania.

§. 27.

Wydzierżawienie polowania gaśnie, z wyjątkiem wypadków §. 28. przez śmierć dzierżawcy, względnie tego, komu dzierżawa za przyzwoleniem władzy (§. 24.) została odstąpiona.

§. 27.

Bez zmiany.

§. 28.

[Każde przez władzę przeprowadzone] wydzierżawienie polowania może przez polityczną władzę powiatową być uznane za rozwiązane, skoro dzierżawca

1) nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie dopełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego, [albo]

2) nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 34), [albo]

3) dopuści się powtórnie innego przekroczenia niniejszej ustawy, [albo wreszcie]

4) utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

§. 29.

Opróżnione po myśli §§. 26. i 28. polowanie ma być przez polityczną władzę powiatową na resztę okresu dzierżawnego:

1) wcielone do okręgu polowania gminnego, o ile chodzi o enklawę (§. 14.), jeżeli nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa do dzierżawy, stosownie do §. 14.

2) wydzierżawione w drodze licytacji, o ile chodzi o inny okręg polowania gminnego, jeżeli nie zachodzi i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy, według §. 13.

W obydwóch wypadkach odpowiada poprzedni dzierżawca, o ile ponosi winę w rozwiązaniu poprzedniej umowy dzierżawnej, za kosztą [uroste z powodu] nowego wydzierżawienia, niemniej za ewentualny ubytek czynszu dzierżawnego.

Jeżeli kosztów ponownego wydzierżawienia nie można ściągnąć od poprzedniego dzierżawcy, mają one być zwrócone przez nowego dzierżawcę według §. 20 alinei 1.

§. 28.

Polowania wydzierżawione na podstawie §§. 14. lub 15. przechodzą po śmierci dzierżawcy, albo wskutek zaszłej z innego powodu zmiany w osobie posiadacza przyległego względnie okalającego okręgu samodzielnego polowania na resztę okresu dzierżawnego na nowego posiadacza tegoż okręgu.

§. 29.

Wydzierżawione polowanie może przez polityczną władzę powiatową być uznane za rozwiązane, skoro dzierżawca

1) nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie dopełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego,

2) nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 35),

3) dopuści się powtórnie innego przekroczenia niniejszej ustawy,

4) utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

§. 30.

Opróżnione w myśl §§. 27. i 29. polowanie ma być przez polityczną władzę powiatową na resztę okresu dzierżawnego:

1) wcielone do okręgu polowania gminnego, o ile chodzi o enklawę (§. 15.), jeżeli nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa do dzierżawy, stosownie do §. 15.

2) wydzierżawione w drodze licytacji, o ile chodzi o inny okręg polowania gminnego, jeżeli nie zachodzi i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy, według §. 14.

W obydwóch wypadkach odpowiada poprzedni dzierżawca, jeżeli rozwiązanie dzierżawy nastąpiło z jego winy (§. 29), za kosztą nowego wydzierżawienia, niemniej za ewentualny ubytek czynszu dzierżawnego.

W razie niemożności ściągnięcia kosztów ponownego wydzierżawienia od poprzedniego dzierżawcy, mają one być zwrócone przez nowego dzierżawcę (§. 21 alinea 1.).

E. Zmiany posiadłości gruntowej.

§. 30.

Jeżeli [dopiero] w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 4. określony, to uprawnienie do samodzielnego polowania na tymże zaczyna się dopiero z najbliższym okresem dzierżawnym [w przypuszczeniu, że ten okręg polowania zostanie prawidłowo zgłoszony (§. 10.).] Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samodzielnego położone są w różnych okręgach polowania gminnego, w których okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie zgłosić się można ze wspomnianem uprawnieniem w sposób przepisany dopiero przy ustanawianiu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej się kończy.

Tymczasem [zaś] pozostają poszczególne części tego nowo powstałego okręgu polowania samodzielnego wcielone do odnośnych polowań gminnych.

§. 31.

Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa [zgłoszona i] uznana na ten okres za okręg polowania samodzielnego po myśli §. 4. przeszła częściami na kilku właścicieli, to pozostaje w mocy uprawnienie do samodzielnego polowania, odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze odpowiadają wymogom §. 4.

Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym wymogom, równie jak w ogóle wszelkie przestrzenie uznane jako okręgi polowania samodzielnego, które w ciągu okresu dzierżawnego utracą wymagany dla okręgów polowania samodzielnego rozmiar 115 ha, albo też potrzebną nieprzerwaną ciągłość, ma polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania lub innego interesowanego włączyć na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, chyba że kto wystąpi w myśl §§. 13. lub 14. z prawem pierwszeństwa dzierżawy.

E. Zmiany w posiadłości gruntowej.

§. 31.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 4. określony, to uprawnienie do samodzielnego polowania na tymże zaczyna się dopiero z najbliższym okresem dzierżawnym. Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samodzielnego położone są w różnych okręgach polowania gminnego, w których okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie *powyższy okręg uznany być może jako samodzielny* dopiero przy ustanawianiu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej się kończy.

Tymczasem pozostają poszczególne części tego nowo powstałego okręgu polowania samodzielnego wcielone do odnośnych polowań gminnych.

§. 32.

Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa uznana na ten okres za okręg polowania samodzielnego po myśli §. 4. przeszła częściami na kilku właścicieli, to pozostaje w mocy uprawnienie do samodzielnego polowania, odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze odpowiadają wymogom §. 4.

Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym wymogom, równie jak w ogóle wszelkie przestrzenie uznane jako okręgi polowania samodzielnego, które w ciągu okresu dzierżawnego utracą wymagany dla okręgów polowania samodzielnego rozmiar 115 ha, albo też potrzebną nieprzerwaną ciągłość, ma polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania lub innego interesowanego włączyć na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, chyba że kto wystąpi w myśl §§. 14. lub 15. z prawem pierwszeństwa dzierżawy.

§. 32.

Bez zmiany.

§. 33.

Bez zmiany.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 34.

Każdy posiadacz samodzielnego polowania określonego w §. 4., tudzież każdy dzierżawca polowania gminnego, obowiązany jest do nadzorowania i ochrony polowania ustanowić straż łowiecką (strażników łowieckich) w stosownej ilości i przedstawić ją według

§. 33.

Jeżeli okręg polowania samodzielnego, którego właściciel dzierżawił okręg polowania gminnego na podstawie §. 14. albo enklawę na podstawie §. 15. utraci właściwość graniczącego albo otaczającego, względnie oddzielającego okręgu polowania samodzielnego, to polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej wydzierżawi odnośny okręg polowania gminnego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacji, względnie włączy enklawę do okręgu polowania gminnego, o ile w jednym i drugim przypadku nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 14. lub 15.

§. 34.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samodzielne polowania w §. 5. określone, to odpadają one zaraz z chwilą powstania od polowania wydzierżawionego przez władzę. Jeżeli zaś w tego rodzaju okręgu polowania zajdzie zmiana, odbierająca mu charakter okręgu polowania samodzielnego według §. 5., winna polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej wcielić go na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, o ile nie zajdzie i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 15.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 35.

Każdy posiadacz samodzielnego polowania określonego w §. 4., tudzież każdy dzierżawca polowania gminnego, obowiązany jest do nadzorowania i ochrony polowania ustanowić straż łowiecką (strażników łowieckich) w stosownej ilości i przedstawić ją według

odnośnych przepisów do zatwierdzenia i zaprzysiężenia, jako personal [ustanowiony do służby strażniczej] dla ochrony kultury krajowej.

Jeżeli nie zachodzą jakie wątpliwości, mogą także [wspomnieni] posiadacze i dzierżawcy polowań sami być potwierdzeni i zaprzysiężeni jako straż łowiecka pod warunkiem, że posiadają wymaganą kwalifikację.

§. 35.

Bez zmiany.

B. Karty myśliwskie.

§. 36.

Nikt nie może wykonywać polowania bez karty myśliwskiej, wystawionej przez właściwą władzę.

Wzór karty myśliwskiej [i bliższe szczegóły co do ich sporządzania i zachowywania] ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 37.

Do wystawienia karty myśliwskiej powołaną jest polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o kartę w danej chwili przebywa, może więc także obcym t. j. osobom niezamieszkałym w Galicyi, tutejszo krajowa polityczna władza powiatowa wydać kartę myśliwską.

§. 38.

Kartę myśliwską wystawić można albo na bieżący rok kalendarzowy, albo też i na bieżący i dwa następne lata kalendarzowe.

Karty myśliwskie wydawane zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, jako ewentualnie ustanowionym równocześnie strzelcom, mają być wystawione na czas ustanowienia ich strzelcami.

odnośnych przepisów do zatwierdzenia i zaprzysiężenia, jako personal dla ochrony kultury krajowej.

Jeżeli nie zachodzą jakie wątpliwości, mogą także posiadacze i dzierżawcy polowań sami być potwierdzeni i zaprzysiężeni jako straż łowiecka pod warunkiem, że posiadają wymaganą kwalifikację.

§ 36.

Zatwierdzone i zaprzysiężone organa straży łowieckiej mają prawo w wykonywaniu swojej służby, nosić broń myśliwską, jakoteż krótką szablę, wolno im jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim tylko w wypadku słusznej obrony koniecznej.

B. Karty myśliwskie.

§. 37.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§ 38.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa, może więc także obcym t. j. osobom nie zamieszkałym w Galicyi, tutejszo krajowa polityczna władza powiatowa wydać kartę myśliwską.

§. 39.

Karta myśliwska wystawiona być może na rok, albo na trzy lata kalendarzowe.

Certyfikaty wydawane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami.

§. 39.

Bez zmiany.

§. 40.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł., za trzyletnią takse 15 zł. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Od opłaty taksy za kartę myśliwską wolni są uczniowie szkół lasowych i praktykanci leśnictwa na czas swoich studyów, względnie nauki.

Karty myśliwskie wystawiane według §. 38. alinea 2. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma bezpłatnego wydania takich kart, jeżeli powziąć można z zachodzących okoliczności że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy [przez pozorne ustanowienie odnośnych strzelców].

§. 41.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie, dla uczniów szkoły lasowej Dyrekcyja, dla praktykantów i pomocników leśnictwa pryncypał, względnie przełożony;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne albo z funduszków gminnych;

c) umyślowo chorym i opilcom;

d) osobom, które nie mogą wykazać się kartą na broń, o ile ją według odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

§. 40.

Karta myśliwska ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organom bezpieczeństwa.

§. 41.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł., za trzyletnią takse 15 zł. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Od opłaty taksy za kartę myśliwską wolni są uczniowie szkół lasowych i praktykanci leśnictwa na czas swoich studyów, względnie nauki.

Certyfikaty wystawiane według §. 39. alinea 2. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich *certyfikatów*, jeżeli powziąć można *podejrzanie*, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 42.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie, dla uczniów szkoły lasowej Dyrekcyja, dla praktykantów i pomocników leśnictwa pryncypał, względnie przełożony;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne albo z funduszków gminnych;

c) umyślowo chorym i opilcom;

d) osobom, które nie mogą wykazać się kartą na broń, o ile ją według odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, kto według §. 335 ust. karn. uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w teźże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny albo o kartach myśliwskich.

§. 42.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia złożonej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 41.) okoliczności wykluczających.

C. Przepisy o ochronie.

§. 43.

Bez zmiany.

§. 44.

Jeżeli w jakim okręgu polowania okaże się potrzebnem zmniejszenia ilości pewnego rodzaju zwierzyny w interesie gospodarstwa rolnego lub leśnego, które przez tę zwierzynę szkodę ponosi, to polityczna władza powiatowa powinna zarządzić wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny w odnośnym okręgu polowania nawet w porze ochronnej.

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, kto według §. 335 ust. karn. uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w teźże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny albo o kartach myśliwskich lub za przekroczenie z §. 51 tej ustawy.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach wyżej pod c) e) i f) wymienionych.

§. 43.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia złożonej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 42.) okoliczności wykluczających. *To samo stosuje się do certyfikatów.*

C. Przepisy o ochronie.

§. 44.

Namiestnictwo oznaczy w drodze rozporządzenia pory ochronne dla tych zwierząt łownych, dla których koniecznem jest ustanowienie czasu ochrony w celu utrzymania zwierzostanu odpowiadającego stosunkom łowieckim kraju.

W porze ochronnej nie wolno na podległy ochronie rodzaj zwierzyny polować, ani też jej chytać lub zabijać.

§. 45.

Jeżeli w jakim okręgu polowania okaże się *pożądanem* zmniejszenie ilości pewnego rodzaju zwierzyny w interesie gospodarstwa rolnego lub leśnego, które przez tę zwierzynę szkodę ponosi, *może* polityczna władza powiatowa *w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej* zarządzić wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny w odnośnym okręgu polowania nawet w porze ochronnej.

§. 45.

Polityczna władza powiatowa zezwolić może na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych albo dla wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli to jest usprawiedliwione względami na miejscowe lub klimatyczne stosunki. Wyjątki takie można jednak w każdym razie przyznać tylko na rok bieżący.

§. 46.

Polityczna władza powiatowa zezwolić może polowanie na pewne rodzaje zwierzyny w poszczególnych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie zupełnie zastanowić co najwyżej na dwa lata w tym samym okresie dzierżawy, jeżeli to wskutek szczególnych okoliczności jest odpowiedniem.

Z powodu takiego zastanowienia nie może sobie dzierżawca polowania rościć pretensyi do opustu z czynszu dzierżawnego.

§. 47.

Postanowienia §§. 43 do 46 nie mają zastosowania do zwierzynców [ze względu na hodowaną w nich i przez zamknięcie przeciw wymianie zabezpieczoną zwierzynę (§. 5. lit. c.)].

§. 48.

Po upływie dni ośmiu od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny, ani w stanie żywym, ani zabitej, ani w całości ani w kawałkach, na składach, targowicach, w restauracjach, ani też w inny sposób podawać na sprzedaż.

§. 46.

Polityczna władza powiatowa *w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej* zezwolić może na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych albo dla wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli to jest usprawiedliwione względami na miejscowe lub klimatyczne stosunki. Wyjątki takie można jednak w każdym razie przyznać tylko na rok bieżący.

§. 47.

Polityczna władza powiatowa *w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej* może polowanie na pewne rodzaje zwierzyny *w niektórych* albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie *zamknąć* co najwyżej na dwa lata w tym samym okresie dzierżawy, jeżeli to wskutek szczególnych okoliczności jest odpowiedniem.

Z powodu takiego *zakazu* nie może sobie dzierżawca polowania rościć pretensyi do opustu z czynszu dzierżawnego.

§. 48.

Postanowienia §§. 44 do 47 nie mają zastosowania do zwierzynców.

§. 49.

Sprzedaż łownej zwierzyny odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie, z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu polowania.

§. 50.

Po upływie dni *czternastu* od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny, ani w stanie żywym, ani zabitej, ani w całości ani w kawałkach, na składach, targowicach, w restauracjach, ani też w inny sposób *sprzedawać*.

Zakaz ten odnosi się również do zwierzyny pochodzącej z oznaczonych w §. 5. samodzielnych okręgów polowania, ze składów dziczyzny, albo z po za granic kraju.

§. 49.

Bez zmiany.

D. Inne przepisy policyi łowieckiej.

§. 50.

Zakazuje się każdemu przechodzić ze strzelbą przez jakikolwiek okręg polowania bez pozwolenia uprawnionego do polowania, wyjąwszy gdyby go do tego uprawniało, względnie obowiązywało, jego stanowisko urzędowe.

Jeżeli kto wbrew temu zakazowi przez strażnika publicznego po za publicznymi gościńcami, drogami, albo po za takimi drogami, których używa się powszechnie jako połączenia między miejscowościami i zagrodami przydybany zostanie, to można żądać od niego natychmiast wydania strzelby i jest on obowiązany oddać ją bez wahania.

Odebraną strzelbę należy bezzwocznie oddać politycznej władzy powiatowej.

§. 51.

Od chwili, gdy plony dojrzewać poczynają, aż do ukończenia żniwa, nie wolno na odnośnych polach i winnicach ani polować, ani ścigać, ani też psami tropić zwierzyny -- chyba że właściciel plonów na to pozwoli.

Wyjęte z pod tego zakazu są pola obsiane koniczyną albo moharem, dalej zasadzo-

Sprowadzający zwierzynę lub ptactwo dzikie ze zwierzynców, albo z po za granicy kraju, muszą się wykazać każdorazowem pozwoleniem politycznej władzy powiatowej i pochodzenie tejże zwierzyny należy udowodnić.

§. 51.

Jeżeli zwierzyna została zabita w wykonaniu postanowień §§. 45. i 46. po za ogólnym czasem polowania (§. 44.), albo przy, zarządzonej według §. 88. sprzedaży nabytą została, to winna w pierwszym wypadku polityczna władza powiatowa, w drugim zwierzchność gminna (przełożony obszar dworskiego), zezwolić na owe wyjątki z pod zakazu §. 50., jakie są potrzebne do spieniężenia dziczyzny, z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności przeciw możliwym nadużyciom i wydać na to potrzebne poświadczenia.

D. Inne przepisy policyi łowieckiej.

§. 52.

Zakazuje się każdemu przechodzić ze strzelbą przez jakikolwiek okręg polowania bez pozwolenia uprawnionego do polowania, wyjąwszy gdyby go do tego uprawniało, względnie obowiązywało jego stanowisko urzędowe.

Kto wbrew temu zakazowi *przydybany zostanie* przez strażnika publicznego po za publicznymi gościńcami, drogami, albo po za takimi drogami, których używa się powszechnie jako połączenia między miejscowościami i zagrodami, *winien jest na żądanie tegoż wydać mu strzelbę.*

Odebraną strzelbę należy bezzwocznie oddać politycznej władzy powiatowej.

§. 53.

Od chwili, gdy plony dojrzewać poczynają, aż do ukończenia żniwa, nie wolno na odnośnych polach i winnicach ani polować, ani ścigać, ani też psami tropić zwierzyny -- chyba że właściciel plonów na to pozwoli.

Wyjęte z pod tego zakazu są pola obsiane koniczyną albo moharem, dalej zasadzone

ne ziemniakami albo rzędownym siewem kukurudzy, buraków, kapusty, lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

§. 52.

W najbliższem otoczeniu miejscowości pojedynczych domów i stodół można wprowadzić tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jej jednak ubijać bronią palną

§. 53.

Bez zmiany.

§. 54.

Bez zmiany.

§. 55.

Na wolności przydybane niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki [i dziki], może każdy łowić ubijać i przez to je nabywać.

Zwierzęta następujące, jako to: lisy, kuny leśne i domowe, tchórze, łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozor, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drze-

ziemniakami albo rzędownym siewem buraków, lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami *z wyjątkiem kukurudzy i kapusty.*

§. 54.

W najbliższem otoczeniu *zabudowań* można wprowadzić tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jej jednak zabijać bronią palną, *zaś wstęp na dziedzińce, jakoteż do ogrodów ozdobnych i warzywnych, ogrodzonych lub innym sposobem okolonnych, a znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, może być przez właściciela wzbronionym.*

§. 55.

Zakazanem jest polować na zwierzynę łowną z nagonką przez cały dzień w niedzielę, w inny zaś sposób polować wolno w niedzielę dopiero po ukończeniu przedpołudniowego nabożeństwa w miejscowych kościołach.

§. 56.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych.

Zwierzyna postrzelona lub w inny sposób zraniona, która przyjdzie na obcy okręg polowania, nie może być tamże ścigana, ewentualnie jej dalsze ściganie, zabicie i wzięcie w posiadanie, zatrzymane jest raczej uprawnionemu do polowania w tym okręgu polowania, na którym zwierzyna się znajduje.

§. 57.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wyłamaniu się tych zwierząt.

§. 58.

Na wolności przydybane niedźwiedzie, wilki, rysie i żbiki, może każdy łowić, *zabijać* i przez to je nabywać.

Zwierzęta następujące, jako to: *dziki*, lisy, kuny leśne i domowe, tchórze, łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozor, sokół wędrowny, raróg,

mlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka, trzcinnik), czapla siwa, mewa sina, puchacz, dzierzba, sroka, kruk mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, dalej na własnym gruncie przez właściciela gruntu, a za jego pozwoleniem także przez trzecie osoby, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne, przez każdego chwytane, albo zabijane i zabierane.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 56.

Bez zmiany.

kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka, trzcinnik), czapla siwa, mewa sina, puchacz, dzierzba, sroka, kruk mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, dalej na własnym gruncie przez właściciela gruntu, a za jego pozwoleniem także przez trzecie osoby, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne, przez każdego chwytane, albo zabijane i zabierane.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 59.

Do chwytania zwierząt oznaczonych w §. 55. może używać uprawniony do polowania także żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, nie może to jednak odbywać się w miejscach, w których łatwoby stąd powstać mogło niebezpieczeństwo dla ludzi albo dla zwierząt pożytecznych i muszą być przytem w każdym razie ustawione znaki, które każdy może bez trudności spostrzedz i rozpoznać. Zakładanie samostrzałów jest bezwarunkowo wzbronione. Jeżeli ściganie wyżej oznaczonych zwierząt odbywać się ma przez inne osoby z bronią palną lub w inny sposób łowiecki, to potrzebne jest na to poprzednie pozwolenie uprawnionego do polowania, wyjąwszy wypadek niezbędnie koniecznej obrony lub bezpieczeństwa osoby lub mienia albo też, gdy polityczna władza powiatowa zarządzi obławę.

W okolicach, gdzie przebywają dziki, może polityczna władza powiatowa osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, nawet bez zgody uprawnionego do polowania lecz za równoczesnem zawiadomieniem go i za wydaniem certyfikatu, który ma służyć do legitymacyi i na żądanie być okazany organom nadzorującym, pozwolić na zabijanie dzików z broni palnej w obrębie oznaczonego terytorium i przez czas oznaczony.

§. 57.

Bez zmiany.

§. 58.

Przydybane psy polujące same zdala od domów i trzód, tudzież koty włóczące się po polach lub w lesie, mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego strzelców zabijane.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązku odszkodowania.

§. 59.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych albo przez psy tych osób (szkodę wyrządzoną przez polowanie);

b) szkodę wyrządzoną w obrębie jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne na gruncie i niezebranych jeszcze płonach (szkodę wyrządzoną przez zwierzynę) [wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy.]

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę do niepodzielnej ręki.

§. 60.

[Szkody wyrządzone przez łowną zwierzynę przechodnią lub przemienną wynagrodzić ma również uprawniony do polowania owego okręgu, gdzie szkoda została wyrządzona.]

§. 60.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia inne jeszcze rodzaje zwierząt poddać pod postanowienia §. 58.

Również może Namiestnictwo poszczególne rodzaje zwierząt wyłączyć z pod przepisów §. 58.

§. 61.

Tropiące, lub samopas włóczące się psy zdala od domów i trzód, tudzież koty włóczące się po polach lub w lesie, mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego strzelców zabijane.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązku odszkodowania.

§. 62.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek *wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:*

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych albo przez psy tych osób (szkodę wyrządzoną przez polowanie);

b) szkodę wyrządzoną w obrębie jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne *z wyjątkiem przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek* na gruncie i niezebranych jeszcze płonach (szkodę wyrządzoną przez zwierzynę).

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one *solidarnie* za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 61.

Bez zmiany.

§. 62.

Bez zmiany.

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny. Przytem mają być w okolicach nad wodami poczynione odpowiednie urządzenia, iżby w razie wezbrania wód zwierzęta ratować się mogły.

Każdemu wolno jest [dalej] odstraszać, [względnie] odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez wyznaczonych ku temu ludzi, przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych itp. Gdyby zaś przy takiej sposobności jakie zwierzę zraniło się albo zginęło, to uprawniony do polowania nie może za nie domagać się odszkodowania.

§. 64.

Bez zmiany.

§. 63.

Szkody wyrządzone na gruncie lub niezebranych jeszcze plonach przez zwierzęta, które nie są przedmiotem polowania a wymknęły się ze zwierzyńców, winny być także wynagrodzone przez uprawnionego do polowania owego okręgu, gdzie szkoda została wyrządzona.

§. 64.

Obowiązanemu do wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie (§. 62 lit. a) służy regres do bezpośredniego winowajcy na zwykłej drodze prawa.

Zwrotu zapłaconego według §. 63 odszkodowania wolno uprawnionemu do polowania dochodzić na zwykłej drodze prawa przeciw właścicielowi zwierzyńca, musi jednak dowieść, że zapłacona szkoda przez zwierzęta tego ostatniego wyrządzoną została.

§. 65.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny. Przytem mają być w okolicach nad wodami poczynione odpowiednie urządzenia, iżby w razie wezbrania wód zwierzęta ratować się mogły.

Każdemu wolno jest odstraszać, i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez wyznaczonych ku temu ludzi, przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych itp. Gdyby zaś przy takiej sposobności jakie zwierzę zraniło się albo zginęło, to uprawniony do polowania nie może za nie domagać się odszkodowania.

§. 66.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta, położone w obrębie swego okręgu polowania chronić przeciw szkodom od zwierząt za pomocą ogrodzeń lub innych środków ostrożności, o ile przeto właściciel gruntu nie zostanie ograniczony w użytkowaniu gruntu.

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagrodzone, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła, mimo że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodę rzeczoną powstrzymać są w stanie.

§. 66.

Bez zmiany.

§. 67.

Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, [przed tym czasem] wyrządzone zostały, to ma być szkoda wynagrodzona w takiej mierze, w jakiej przedstawia się w czasie żniwa.

§. 68.

Przy ocenianiu szkody [przez polowanie lub zwierzynę wyrządzonej] według tej miary, w jakiej się ona przedstawia, przyjąć należy w rachunek rzeczywistą stratę, której uszkodzony doznał w plonach swego gruntu, po potrąceniu tych wydatków, jakieby ponieść jeszcze musiał aż do zebrania plonów.

Uprawniony do polowania odpowiada za wyrządzoną przez zwierzynę pomimo takich urządzeń szkodę, jeżeli nie wykáže, że cel tych urządzeń z winy uszkodzanego udaremiony został.

§. 67.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagrodzone, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła, mimo że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie.

§. 68.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w plonach dojrzałych, albo też już zebranych lecz jeszcze nie zwiezionych, nie mają być wynagradzane wtedy, jeżeli się okaże, że w czasie wyrządzenia szkody zwózka plonów przy porządnej gospodarce mogła i powinna już była być dokonana, lub też — o ile chodzi o plony, które można zachować na wolnym polu — że zaniedbano takich urządzeń, jakimi porządny gospodarz tego rodzaju plony przeciw szkodzie od zwierzyny zwykłej chronić.

§. 69.

Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę *wyrządzone zostały* w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być szkoda wynagrodzona w takiej mierze, w jakiej przedstawia się w czasie żniwa.

§. 70.

Przy ocenianiu szkody według tej miary, w jakiej się ona przedstawia, przyjąć należy w rachunek rzeczywistą stratę, której uszkodzony doznał w plonach swego gruntu, po potrąceniu tych wydatków, jakieby ponieść jeszcze musiał aż do zebrania plonów.

O ileby szkoda według zasad prawidłowej gospodarki przez ponowną uprawę w tym samym roku wyrównaną być mogła, należy i to także uwzględnić przy oszacowaniu.

B. Postępowanie.

§. 69.

O pretensyi do wynagrodzenia szkód przez polowanie lub zwierzynę wyrządzonych rozstrzyga władza polityczna.

W pierwszej instancyi właściwą jest polityczna władza tego powiatu, w którym uszkodzenie miało miejsce.

§. 70.

Poszkodowany zgłosić winien dokładnie cyfrowo oznaczoną pretesyę o wynagrodzenie szkody u politycznej władzy powiatowej w czasie, w którym szkoda może jeszcze być dostrzeżona i oceniona, gdyż inaczej gaśnie prawo do odszkodowania.

W wypadkach określonych w §. 67. nie jest wymagane liczebne oznaczenie wysokości żądanego odszkodowania, lecz może to nastąpić dopiero w dodatkowym podaniu według §. 74. wnieść się mającem.

§. 71.

Polityczna władza powiatowa przeprowadzić ma wcześniej potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna władza powiatowa podejmując te dochodzenia przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych fachowców, od których odebrać należy przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

O ileby szkoda według zasad prawidłowej gospodarki przez ponowną uprawę w tym samym roku wyrównaną być mogła, należy i to także uwzględnić przy oszacowaniu.

B. Postępowanie.

§. 71.

Powiatowe władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancyi wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 72.

Poszkodowany winien najpóźniej w ciągu dni trzech po wyrządzonej szkodzie bezpośrednio lub przez władzę miejscową, zawiadomić obowiązanego do wynagrodzenia, z wezwaniem do ugodowego załatwienia sprawy, a gdyby układ dobrowolny nie przyszedł do skutku, wezwać najpóźniej w czternaście dni po wyrządzonej szkodzie rzeczoznawcę na ten okręg łowiecki ustanowionego, do zbadania szkody.

§. 73.

Polityczna władza powiatowa mianuje po zasięgnięciu opinii Wydziału Rady powiatowej dla każdego lub kilku okręgów łowieckich jednego rzeczoznawcę i tegoż zastępcę.

Rzeczoznawca jakoteż zastępca mają być zaprzysiężeni.

§. 74.

Obowiązkiem rzeczoznawcy lub zastępcy jest, skoro skarga o odszkodowanie do niego wniesiona

§. 72.

Przy komisijnem dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przede wszystkim ugodę między stronami, którą należy objąć także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien naprzód oświadczyć się znawca:

1. czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzynę, względnie przy wykonywaniu polowania; następnie zaś

2. o ile podania stron względem okoliczności, wpływających według §§. 64. do 66. na pretensję o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 73.

W tych wypadkach, w których wysokość szkody może być zaraz w sposób stanowczy i pewny stwierdzoną, oświadczy się znawca bezzwłocznie także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę, poczem władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 74.

W owych zaś wypadkach, gdzie zdaniem znawcy dla słusznego oszacowania szkody wyczekiwać trzeba czasu żniw, zawiadomi polityczna władza powiatowa poszkodowanego, że ma wcześniej podać powtórnie o podjęcie drugich oględzin urzędowych i to jeszcze przed rozpoczęciem żniwa, inaczej bowiem gaśnie pretensya o odszkodowanie. Na takie podanie ma polityczna władza powiatowa przedsięwziąć ponowne oględziny z przybraniem stron i — o ile to możliwe — pierwotnie użytego, zaś w razie niemożności, innego według postanowień §. 71. powołać się mającego zna-

została, wezwać obie strony interesowane z oznaczeniem terminu do stawienia się na miejscu szkody.

Poszkodowany i uprawniony do polowania mogą wysłać swoich zastępców; gdyby która ze stron nie jawiła się lub nie była zastąpioną na oznaczonym przez rzeczoznawcę terminie, nie tamuje to przeprowadzenia dochodzenia.

§. 75.

Rzeczoznawca ma na miejscu szkody przedewszystkiem starać się o doprowadzenie stron do ugody, a gdyby do ugody przyjść nie mogło, ma zbadać i orzec:

a) czy szkoda wyrządzoną została przez zwierzynę, czy też przy wykonywaniu prawa polowania;

b) wysokość szkody;

c) czy w wypadkach §§. 67. i 68. celem ochrony od szkody przez zwierzynę, zrobiono takie zarządzenia, które przy zwyczajnych okolicznościach od szkody przedmioty uszkodzone uchronić mogły.

Jeżeli oszacowanie szkody z powodu niedojrzałych ziemioplodów nie da się zaraz skutecznie, rzeczoznawca na wezwanie strony interesowanej dopełni oszacowania przed rozpoczęciem zbiorów.

wcy. Przy tem powinien kierujący czynnością urzędową przedewszystkiem usiłować ugodę między stronami, rozciągającą się także na dotychczasowe koszta postępowania.

Jeżeli usiłowanie ugody skutek nie odniesie, oświadczyć się ma znawca z uwzględnieniem przepisów §. 68., co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę.

Następnie orzeknie polityczna władza powiatowa o odszkodowaniu.

§. 75.

Dochodzenia przekazane w myśl poprzednich postanowień politycznej władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu dworskiemu).

§. 76.

Polityczna władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o przenoszeniu kosztów odnośnego dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą tylko być zarachowane:

1) koszta z powodu interwencji organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach, tudzież koszta doręczeń i należytości stemplowe (koszta urzędowe);

2) wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzonego przez polityczną władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 77.

Względem ponoszenia kosztów w §. 76 określonych obowiązują następujące postanowienia:

§. 76.

Po ukończeniu dochodzenia, przedłoży rzeczoznawca wynik dochodzenia politycznej władzy powiatowej, która na podstawie tego rodzaju dochodzeń i oszacowania szkody przez znawców w razie potrzeby uzupełni dochodzenie i wyda o rzeczenie, tak co do wynagrodzenia szkody, jakoteż i co do kosztów postępowania.

§. 77.

Zasadzony na zapłcenie odszkodowania ponosi także koszta postępowania, — przeciwie oddalony ze skargą obowiązany jest zwrócić oskarżonemu koszta przez niego poniesione.

1) koszta urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3) określony, ponosić ma oskarżony, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensją, ma on ponieść koszta urzędowe.

2) Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani skarżony. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3, jakoteż w następujących razach:

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 70), to oskarżony obowiązany jest zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta prywatne oskarżonego;

3) jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez oskarżonego w postępowaniu ugodowem (§§. 72. i 74.) kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, można na żądanie oskarżonego zobowiązać skarżącego do zwrotu odpowiedniej części kosztów urzędowych, jako też kosztów prywatnych oskarżonego.

Ewentualnie koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 78.

Bez zmiany.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 79.

Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych prze-

Jeżeli skarżącemu nie przyznano całego przez niego żądanego odszkodowania, to należy koszta stosunkowo pomiędzy obydwie strony podzielić.

W razie, gdyby poszkodowanemu przyznane zostało mniejsze wynagrodzenie szkody, niż to, które obowiązany przy proponowanej dobrowolnej ugodzie ofiarował, a które poszkodowany odrzucił, natenczas ponosi poszkodowany w całości koszta postępowania.

Nie mogą być zaliczane do kosztów zwrotu ewentualne koszta prawnego doradcy.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 78.

W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmiennę od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 79.

Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych prze-

pisach kompetencji politycznej władzy powiatowej albo Namiestnictwu. Władze te mają przytem, o ile chodzi o kwestye fachowe, postępować [także w innych a nie tylko w wypadkach §§. 71. i 74], po wysłuchaniu jednego, a według potrzeby i kilku znawców.

Namiestnictwo winno przed wydaniem rozporządzeń, według niniejszej ustawy teje władzy zastrzeżonych, porozumieć się z Wydziałem krajowym a w wypadkach §§. 2. alinea 2, 43. i 54. zasięgnąć zatwierdzenia Ministerstwa rolnictwa.

[Polityczne władze korzystać mają w sprawach łowiectwa, o ile to wyda się dla przyspieszenia i zmniejszenia kosztów czynności urzędowej wskazanem a zresztą dopuszczalnem, z pomocy przydzielonych im organów policji lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników i dozorców lasowych, na powiecie), na których ciąży obowiązek przy sposobności objazdów i obchodów robić także spostrzeżenia o stosunkach łowieckich i przedstawiać wynikające z tego sprawozdania i wnioski.]

§. 80.

W wypadku, jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracja, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, załatwianie i rozstrzyganie w pierwszej instancji wszelkich do tego **samodzielnego** polowania odnoszących się spraw, w którychby gmina występować miała jako strona, należy do Namiestnictwa.

§. 81.

Rozprawy ze stronami prowadzić należy z reguły ustnie, z dopuszczeniem doradców prawnych i fachowych.

[Także oprócz wypadków §. 16 i 75 może władza polityczna do poszczególnych czynności urzędowych delegować naczelników odnośnych obszarów (przełożonych obszarów dworskich).

Z całej rozprawy ma być spisany protokół, który zawierać powinien wynik doprowadzonego do skutku porozumienia, albo jeżeli porozumienie do skutku nie przyszło,

pisach kompetencji politycznej władzy powiatowej albo Namiestnictwu. Władze te mają przytem, o ile chodzi o kwestye fachowe, postępować po wysłuchaniu jednego, a według potrzeby i kilkunawców.

Namiestnictwo winno przed wydaniem rozporządzeń, *ta ustawą mu zastrzeżonych, oprócz wysłuchania znawców*, porozumieć się z Wydziałem krajowym a w wypadkach §§. 2. alinea 2., 44. i 60. zasięgnąć zatwierdzenia Ministerstwa rolnictwa.

§ 80.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracja, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, *załatwia i rozstrzyga* w pierwszej instancji *Namiestnictwo wszystkie* do tego samodzielnego polowania *odnoszące się sprawy*, w którychby gmina występować miała jako strona.

§. 81.

Rozprawy ze stronami prowadzić należy z reguły ustnie, z dopuszczeniem doradców prawnych i fachowych.

oświadczenia stron wraz z uzasadnieniem, niemniej wszelkie przeciwne uwagi.]

§. 82.

[Wyjawszy wypadki wynagrodzenia szkód przez polowania i zwierzynę wyrządzonych, obowiązują zresztą co do ponoszenia kosztów postępowania, o czym władze polityczne równocześnie z decyzją o przedmiocie głównym w zwykłym toku instancyi rozstrzygają następujące postanowienia:

1. koszta ponosi w pierwszym rzędzie strona, która żądała wdrożenia postępowania, albo własną winą je spowodowała;

2. polityczna władza ma orzec, czy i w jaki sposób ewentualnie koszta te w poszczególnym wypadku miałyby może być rozdzielone także na inne albo na wszystkie w rozprawie uczestniczące strony, a to w miarę interesu, jaki strony mają w uregulowaniu sprawy głównej i z uwzględnieniem okoliczności, czy niektóre, zresztą zbędne wypadki, nie zostały spowodowane zachowaniem się jednej lub drugiej strony].

§. 83.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej idzie do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — [wyjawszy wypadek określony w §. 9.], do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy politycznej, która rozstrzygała w pierwszej instancyi.

§. 84.

Bez zmiany.

§. 82.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej idzie do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa, do Ministerstwa rolnictwa.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem Rady powiatowej nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy politycznej, która rozstrzygała w pierwszej instancyi.

§. 83.

Rekurs wcześniej wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjawszy wypadki §. 20.

V. Przekroczenia i kary.

§. 85.

Bez zmiany.

§. 86.

Bez zmiany.

§. 87.

W wypadkach przekroczeń §§. 43., 46. i 48., których dopuszczają się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele gospód, należy zarazem orzec przepadek zwierzyny złowionej albo ubitej wbrew przepisowi, względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 53. alinea 1. i §. 56. alinea 2. orzec należy przepadek za-

alinea 3. i 5., względnie §. 26. alinea 2, jakoteż wtedy, gdy względy na bezpieczeństwo publiczne, albo zagrażające niebezpieczeństwo szkody wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

V. Przekroczenia i kary.

§. 84.

Naczelnicy gmin, przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya, jakoteż zatwierdzona i zaprzysiężona straż łowiecka mają obowiązek czuwać nad zachowaniem przepisów niniejszej ustawy i o dostrzeżonych przekroczeniach donieść władzy powiatowej.

Taki sam obowiązek ciąży w szczególności także na organach policyi targowej co do zakazu w §. 50 zawartego.

§. 85.

Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od pięciu do pięćdziesięciu złotych, która to grzywna podwyższona być może w wypadku powtórnego przekroczenia, albo też, jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do stu złotych. W razie niewypłacalności uznanego winnym, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem pięć złotych równoważy jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

§. 86.

W wypadkach przekroczeń §§. 44., 47. i 50., których dopuszczają się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele gospód, należy zarazem orzec *utrąę* zwierzyny złowionej albo zabitej wbrew przepisowi, względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 56. alinea 1. i §. 59. alinea 2. orzec należy *utrąę* za-

kazanych przyrządów, bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

W wypadku §. 50. alinea 3. można obok ukarania przestępcy uznać także odebraną broń palną za przepadłą.

§. 88.

W razie zajęcia wyłożonych przyrządów zakazanych §§. 53 alinea 1. i 56. alinea 2. przyczem ściganie lub skazanie pewnej osoby z powodu ich przysposobienia nie mogłoby mieć miejsca, należy orzec samodzielnie przepadek takich przyrządów.

§. 89.

Bez zmiany.

§. 90.

Bez zmiany.

§. 91.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody, przekroczeniem spowodowanej, o ile potrzeba dalszych jeszcze wywodów nie czyni odesłania pretensyi o odszkodowanie przed sądy cywilne niezbędnem.

Jeżeli odszkodowanie zostanie prawomocnym orzeczeniem karnem przyznane lub odmówione, wolno temu, kto z takiego rozstrzygnięcia nie jest zadowolony, udać się na zwykłą drogę prawa.

§. 92.

Dochodzenie i karanie przekroczeń niniejszej ustawy ustaje wskutek przedawnienia

kazanych przyrządów, bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie

W wypadku §. 52. alinea 3 można obok ukarania przestępcy uznać także odebraną broń palną za przepadłą.

§. 87.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §. 56 alinea 1. i 59. alinea 2, należy orzec samodzielnie utratę takich przyrządów, chociażby dochodzenie przeciw pewnej osobie lub skazanie za użycie tychże nie było możliwem.

§. 88.

Zwierzyna, odebrane strzelby i przyrządy zakazane, które zostały uznane za przepadłe, sprzedane być mają przez naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) w drodze publicznego przetargu na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą winny być przyrządy zakazane uczynione niezdatnymi do użytku w formie zakazanej.

§. 89.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 90.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, *jeżeli nie zachodzi potrzeba odesłania pretensyi o odszkodowanie dla braku dostatecznego wyjaśnienia przed sądy cywilne.*

Jeżeli odszkodowanie zostanie prawomocnym orzeczeniem karnem przyznane lub odmówione, wolno temu, kto z takiego rozstrzygnięcia nie jest zadowolony, udać się na zwykłą drogę prawa, *co jednak nie wstrzymuje wykonania tego orzeczenia.*

§. 91.

Dochodzenie i karanie przekroczeń niniejszej ustawy ustaje wskutek przedawnienia

nia, jeżeli przestępca w ciągu sześciu miesięcy od chwili popełnienia czynu karygodnego nie został pociągnięty do śledztwa, co jednak bynajmniej nie narusza obowiązku uchylenia trwającego [może] wskutek przekroczenia stanu bezprawnego.

§. 93.

Bez zmiany.

jeżeli przestępca w ciągu sześciu miesięcy do chwili popełnienia czynu karygodnego nie został pociągnięty do śledztwa, co jednak bynajmniej nie narusza obowiązku uchylenia trwającego wskutek przekroczenia stanu bezprawnego.

§. 92.

Co do właściwości politycznych, władz dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy o administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i w związku z niemi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

